

ISBN 978-625-94919-6-7

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ

KAYNAK ESERLER: 53

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ

Mahmut Selim GÜRSEL
2001

KAYNAK ESERLER: 53

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ

Mahmut Selim GÜRSEL

Haziran 2001

<https://gurselyayin.com>

<https://www.youtube.com/channel/UCLFKEIPAFr7NbkMPYFI7uxw>

Bahçelievler 1.Cadde Çetin Apt. 10/8

Bahçelievler ÇORUM

ISBN 978-625-94919-6-7

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Mahmut Selim GÜRSEL Hayat Hikâyesi

KİTAP VE KÜTAPHANE

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

HASAN PAŞA İL HALK KÜTÜPHANESİ

ÇORUM İL HALK KÜTÜPHANESİ

FAİK TONGUÇ ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

MEHMET ŞADİSOĞLU ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

EŞREF ERTEKİN KÜTÜPHANESİ

İL DÖKÜMANTASYON ve KÜTÜPHANESİ

İLÇE KÜTÜPHANELERİ

MİMAR SİNAN HALK EĞİTİM MERKEZİ
KÜTÜPHANESİ

OKUL KÜTÜPHANELERİ

HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ Mahmut Selim
GÜRSEL

KABUK BAĞLAMIS YARAYI KAŞIMAK Mahmut
Selim GÜRSEL

EL YAZMA KİTAPLARIN BİR MERKEZDE
TOPLANILMALARININ SAKINCALARI 1
Mahmut Selim GÜRSEL

EL YAZMA KİTAPLARIN BİR MERKEZDE
TOPLANILMALARININ SAKINCALARI 2
Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM'DAKİ ESKİ ESERLER İsmet ÇENESİZ

YAZMA ESERLERİN KADERİ VE KÜLTÜR
BAKANLIĞIMIZ Metin KALYONCU Emekli
Kütüphane Müdürü

BIRAKIN TARİHİMİZ BİZE KALSIN! Ümit UZEL

TAŞ YERİNDE AĞIRIR Dr. Ali EMİNOĞLU

EL YAZMA ESERLERİMİZ Raşit YÜCEL

HAYDİ ÇORUMLULAR! Mahmut Selim GÜRSEL
Emekli Kütüphane Md. Yr.

EL YAZMASI KİTAPLAR TÜRK TARİHİ-
TÖRESİ-UYGARLIĞI-EGEMENLİĞİ Abidin
ÇETİN Emekli Öğretmen

BU AYIN OKUYUCU MEKTUBU Zafer Eşref
TERLEMEZ

EL YAZMASI KİTAPLAR Hacı CELEBCİ

EL YAZMA KİTAPLARIMIZ Mahmut Selim
GÜRSEL

ATALARIMIZIN EMANETLERİ Dr. Nevzat
LEBLEBİCİOĞLU

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sınıfta babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım.

Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde

Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıca'yı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Fihristi (Dewey) "kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan " El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı  orumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılı  ıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın  orum' da kalmasını sağladım!

Açık  ğretim için  niversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

 lkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. şu anda emekli memurum.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her  alıştığım meslekte

Çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum:

Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar" ın  orum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu  z nt m n boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imın izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarımdan mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

 dealim:  orum'a tam teşekküllü bilgisayar

[KİTAP BAşINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayınlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bunlar:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",

Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Çalışmalarım:

<https://gurselyayin.com>

corumlu2000@gmail.com

BİLGİ PAYLAŞILDIKÇA KIYMETİ ARTAR!

***Hazırlayan Mahmut Selim GÜRSEL yazışma
adresi corumlu2000@gmail.com***

KİTAP VE KÜTÜPHANE

El yazması yada basma; broşür, harita, dergi, gazete, kitap, plak, slayt, CD gibi fikir eserleri ürünlerinin ve çeşitli eğitim araçlarının okuyucunun yararlanması için toplanılıp saklanıldığı yer olarak tarif edebiliriz.

Kütüphane; milattan önceki devirlerde kütüphanenin mevcut olduğunu yapılan arkeolojik kazılar neticesinde öğrenmiş bulunuyoruz. Tanınan en eski kütüphaneler doğu uygarlıklarına ait toplumlarda olduğu bilinen bir gerçektir. Bilinen en eski kütüphaneler Asur, Babil, Hitit uygarlıklarından günümüze ulaşmış çivi yazısı eserlerle gün ışığına çıkartılmıştır.

Bunlardan bilinenler; Mısır'da Karnak tapınağı kalıntıları arasında bulunan kütüphaneye ait bir kitabe, Eski çağların en ünlü bilinen M.Ö VIII. Yüzyılda kurulan Asurbanipal kütüphanedir. Bu kütüphaneden çıkartılan 22.000 tablet bugün Brittish Museum koleksiyonları arasında bulunmaktadır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

M.Ö. IV yüzyılın sonlarına doğru Yunan hükümdarı Ptolemaios I tarafından adı çok duyulmuş olan İskenderiye kütüphanesidir. Roma imparatorlukları çağlarında işgal edilen yerlerden getirilen ganimetler arasında bulunan eserlerle Roma'da kütüphane kurulmuştur. Bilinen eski kütüphanelerin birçokları şahıs kütüphaneleri olmaktan ileri gitmemekle birlikte ülke idarecilerinin saraylarında muazzam sayılacak kütüphaneler kurulmuşsa da, yıkılan iktidarları sonunda bu kitap ve dökümler yok edilmişler, yağmalanmışlardır.

Bilinen ilk ilmi kütüphanelerden bazıları ise şunlardır:

İngilterede; Oxford,cambridge.

Paris Mazarine.

Berlin Ulusal kütüphanesi.

Madrid ulusal kütüphanesi. Madrit ulusal kütüphanesi. Kurulmuş ve bugün her ülkenin ulusal kütüphanesi bulunmaktadır.

Türkiye'de ise Milli Kütüphane olarak tüm okurlarına hizmet vermektedir.

Kütüphanelerin genel kısa tarihçesinden sonra yazının ve kitabın ne gibi malzemelere yazıldığını incelersek:

Önceleri yazı kaya yüzlerine kitabe şeklinde yazıldığı, kazılardan kil tablet üzerine, parşömen (Deri tabaklanarak yapılan) kullanılmış, sonraki zamanda Mısır'da papirüsler üzerine, Çin'de ipek üzerine ve yine Çin'de kağıt üzerine yazı yazıldığı bilinmektedir.

Kağıtın icadından sonra ise yazı ve kitap yazımı artmış, hele matbaanın icadı ile de kitap basımı ve yayımlanması kolaylaşmıştır.

Kitabın oluşumu ise, yazıların yazıldığı tabletler bir araya getirilmiş, sonraları papirüsler veya parşömenler sıralanarak rulo edilmiş, ipek ve kağıt kullanılmaya başladıktan sonraları bu günkü bildiğimiz kitap meydana gelmiştir.

Çorum'da bilinen en eski kütüphane ise sırasıyla şunlardır:

“Boğaz köy Hitit arşivlerinde bulunan çivi yazısı tabletlerle Dünyaya kendisini tanıtmış, bu arşivde bulunan tabletlerden sonra diğer kazılarda ele geçen

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

tabletlerle Hitit tarihi bilinmeye başlanmış, sonradan Ortaköy kazılarının başlamasına vesile olan birkaç tabletin gün ışığına çıkarılmasıyla, Ortaköy'de de bir tablet arşivinin bulunması kütüphane olarak kabul edebiliriz.

“Helenistik Çağda ise Çorum ve çevresinin de yerleşik düzenin bulunması, kilisenin etkisi ile burada bulunan kiliseler hakkında detaylı bilgi bulunmakla beraber, İstanbul'da bulunan ve halen etkinliğini koruyan patriklik kütüphanesindeki kitapların bazılarının Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra Çorum çevresinden ve Anadolu'dan gittiği söylene gelmektedir.”

“Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra karışık devir sonucu Türk iskânına açılan Çorum ve çevresin de yerleşik düzene tam geçilmemesi, toprak itilafları ve çeşitli Türk beyliklerinin egemenliğine girmesinden olsa gerek kütüphane sayılabilecek bir birikimin olabileceği hakkında olmasına karşı, hangi yerde, hangi tarihte kütüphane bulunduğu tespiti yapılmamış olup, Alaca ilçesi Karahisar Temürü denilen yerde, Hicri 665 Miladi 1266 tarihlerinde Hüsameddin Timur'un bu tarihte yaptığı bir vakfiyede bu köyün eski yerinde medrese yapıldığı, bu gün Hüsamiye Medresesi diye anılan

medreseye vakfettiği arazi ile varlığı anlaşılmış oluyor. Adı geçen medresenin muhakkak bir kütüphanesinin olması gerektir.

“Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Amasya'nın payitaht merkezi olması Nedeniyle, Çorum' Amasya sancağına uzun sürekalması, birçok alim ve ulemanın ilimiz topraklarından yetişmesi, Amasya'da bulunan medreselerde ilim okutmaları haricinde, veliahlara sarayda ders veren hemşehrilerimizin olduğunu çeşitli kaynaklar belirtmektedir.

Çorum ilinde adlarını tespiti bulunan medrese ve kitaplklar nüfus oranlamasına karşın oldukça çok olduğu görülmektedir. Bu medreselerin faydalanacağı kütüphanelerinin olması olağandır.”

Osmanlı Döneminde Çorum'da kütüphane ile ilgili bilgiler 18. Yüz yılın ikinci yarısına kadar gitmektedir. Sicil defterlerinden, Evliya Çelebinin Seyahatnamesinde, Salnamelerden ve mahalli basın kaynakların da bulunan kayıtlara göre:

“Evliya Çelebi:“... Erbabı-ı maarifin, nükteşinas çelebileri,ulema ve sulehası, yaran-ı garüb-üd diyar

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

adamları çoktur...”

“Eskişehir Sicil Defteri 96.S. ve Çorumlu Dergisi 19 Sayı 13. S. ...1170 Hicri senesinde, Çorum Akpınar mahallesi sakinlerinden Müderris Hacı Ali Efendi, sokak tarafı hududunda, yontulmuş taştan muntazam ve metin bir kütüphane binası, muhtelif kitaplarını ve malikanesini vakıf ve tahsis etmiştir...”

“Hicri 1318 Ankara Salnamesi. “...1296 Hicri senesinde Müftü Ahmed Feyzi Efendi tarafından Emir Ahmed mahallesinde kargır bir kütüphane kurmuş ve 3000 cilt kitabı okuyucuların hizmetine vermiştir.....”

“Hicri 1320 Ankara Salnamesi : ”.....1202 Hicri senede, Süleyman Feyzi Paşa Çorum'da bir kargır kütüphane yaptırmış, 600 ciltlik kitabı okuyucu hizmetine vermiştir...”

“Hicri 1328 Devlet Salnamesi 406. sayfa ”...Çorum'da bulunan Kurdoğlu Medresesi kütüphanesi, Fevziye'yi İrfaniye isimli kütüphanenin banisi Hacı Ahmed Efendidir. Tesis tarihi 1309...”

“İhsan Sabuncuoğlu Çorum Tarihine Ait Derlemelerim: ”...İstiklâl mektebinin yerinde ahşap yapı olarak Süleyman Feyzi Paşa Kütüphanesi

bulunmaktaydı. Mutasarrıf Nureddin Bey tarafından kütüphane yıktırılarak 1913 - 1914 tarihinde İstiklâl mektebi yaptırıldı...”

“...1313 Hicri senesinde Hasan Paşa Ulu Camii avlusunda bir kütüphane kurmuş, 900 cilt kitabı okuyucu hizmetine vermiştir. Camii Kebir etrafındaki iki medreseden binisinin iki odasını işgal ediyordu. Bina taştan inşa edilmişti...”

“Naci Önder 5.12.1951 Yeni Çorum Gazetesinde: ”..Şimdiki İstiklâl mektebinin bulunduğu yerdeki Süleyman Feyzi Medresi, birçok alim ve ulemanın ilimiz topraklarından yetişmesi, Amasya'da bulunan medreselerde ilim okutmaları haricinde, veliahlara sarayda ders veren

hemşehrilerimizin olduğunu eşitli kaynaklar belirtmektedir. Çorum ilinde adlarını tespiti bulunan medrese ve kitaplıklar nüfus oranlamasına karşın oldukça çok olduğu görülmektedir. Bu medreselerin faydalanacağı kütüphanelerinin olması olağandır.”

Cumhuriyet Döneminde Tekke ve zaviyelerin kapatılması ile Çorum'da bulunan özel ve medrese

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

kütüphanelerinin de faaliyetine son verilmişti. Bu olay karşısında Çorum'da yeni bir kütüphane yaptırılma mecburiyeti doğdu. Bu yeni kütüphane için kurulan Komisyon, Çorum'un çarşı ve hükümet binasına yakın olan bir akarın arkasında bulunan kullanılmayan arsaya kütüphane binası yapılması için karar verildi. Burası bu gün Belediye Başkanlığının bulunduğu binadır.

Binayı Çorumlular kanılarla taş taşıyarak, işçilik almadan yaptılar. İki katlı olan binanın altı kütüphane masraflarını karşılaması için dükkan olarak tasarladılar. Üst kısmı kütüphane salonu ve kitapların konulacağı bölüm ve memur bölümü olarak yapılandırıdılar.

Binanın bitiminde açılış yapıldı. Burada Çorum halkına hizmet vermeye başladı. Çeşitli nedenler ve mahalli idarenin uygun gördüğü yerlerde kütüphane hizmetleri görüldü. Asıl sahibi kütüphane binasından çıkartılarak şimdiki Emniyet sarayının bulunduğu yerde bulunan bir okula naklettiler, oradan diğer okulların köhne yerlerinde görev yaptırıldı, sonunda eski birasının dükkanların bulunduğu alt katta hizmetini sürdürmeye devam etti.

Bu bina sıkıntısı ve kütüphane binasının da bazı sebeplerden ellerinden alınmasından dolayı Bahçeli

evlerde yeni bir kütüphane binası yapıldı. Bu bina Türkiye genelinde en modern kütüphane projeleri içinde görülmekte idi. 23 Nisan 1963 tarihinde hizmete girdi. Sonraki yıllarda kütüphane Binası Çorum için yetersiz kaldı. 1980 tarihinde Çorum Belediyesince yeni yerleşim alanı projesinde bulunan arsa Kütüphane Müdürlüğüne devredilmiş, Kültür Bakanlığının tek tip projesi ile Yeni Kent yerleşim yerinde kütüphane binası yaptırılmış, binanın bitiminden sonra İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü 25 Aralık 1991 tarihinde yeni binaya taşındı.

**BU ÇALIŞMA TELİF ESERİDİR İZİN ALMADAN
KULLANMAYINIZ!**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

Çorum ilim ve kütüphaneler alanında tarih boyunca önemi, arkeolojik çalışmalar neticesinde Boğazköy Hitit arşivlerinde bulunan çivi yazısı tabletlerle dünyaya kendisini tanıtmış, bu arşivde bulunan tabletlerden sonra diğer kazılarda ele geçen tabletlerle Hitit tarihi bilinmeye başlanmış, sonradan Ortaköy kazılarının başlamasına vesile olan birkaç tabletin gün ışığına çıkarılmasıyla , Ortaköy'de de bir tablet arşivinin bulunması ile ilimizin geçmişinde kütüphaneciliğin olduğunun tescili yapılabilir.

Helenistik Çağ da ise Çorum ve çevresinin de yerleşik düzenin bulunması, kilisenin etkisi ile burada bulunan kiliseler hakkında detaylı bilgi bulunmakla beraber, İstanbul'da bulunan ve halen etkinliğini koruyan patriklik kütüphanesinde ki kitapların bazılarının Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra Çorum çevresinden ve Anadolu'dan gittiği söylene gelmektedir. İstanbul'un alınmasıyla beraber Fatih Sultan Mehmed Han'ın Kiliselere ait mallarını götürülebileceği fermanı ile birçok Latin eserlerin Roma'ya gönderildiği bilinmektedir.

Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra karışık devir sonucu Türk iskanına açılan Çorum ve çevresinde yerleşik düzene tam geçilmemesi, toprak itilafları ve çeşitli Türk beyliklerinin egemenliğine girmesinden olsa gerek kütüphane sayılabilecek bir birikimin olabileceği hakkında olmasına karşı, hangi yerde, hangi tarihte kütüphane bulunduğu tespiti yapılmamış olup, Alaca ilçesi Karahisar Temürü denilen yerde, Hicri 665 Miladi 1266 tarihlerinde Hüsameddin Timur'un bu tarihte

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

yaptığı bir vakfiyede <1>bu köyün eski yerinde medrese

yapıldığı, bu gün Hüsamiye Medresesi diye anılan medreseye vakfettiği arazi ile varlığı anlaşılmış oluyor. Adı geçen medresenin muhakkak bir kütüphanesinin olması gerektir.

Çorum'un Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Amasya'nın payitaht merkezi olması nedeniyle, Çorum Amasya sancağına uzun süre kalması, bir çok âlim ve ulemanın ilimiz topraklarından yetişmesi, Amasya'da bulunan medreselerde ilim okutmaları haricinde, veliahtlara sarayda ders veren hemşerilerimizin olduğunu çeşitli kaynaklar belirtmektedir.<2>

Bu kültürel ve ilim ilişkisi neticesinde Çorum ilinde adlarını tespiti bulunan medrese ve kitaplıklar nüfus oranlamasına karşın oldukça çok olduğu görülmektedir. Bu medreselerin faydalanacağı kütüphanelerinin olması olağandır.<3>

Osmanlı Döneminde Çorum'da kütüphane ile ilgili bilgiler 18. Yüz yılın ikinci yarısına kadar gitmektedir. Sicil defterlerinden, Evliya Çelebinin Seyahatnamesinde, Salnamelerden ve mahalli basın kaynakların da bulunan kayıtlara göre: Evliya Çelebi:"... Erbabı-ı maarifin,

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ 23

nükteşinas çelebileri, ulema ve sulehası, yaran-ıgarüb-üd diyar adamları çoktur....." Demektedir.

Eskişehir Sicil Defteri...96.S. ve Çorumlu Dergisi 19 Sayı 13. S."...1170Hicri senesinde, Çorum Akpınar mahallesi sakinlerinden Müderris Hacı Ali Efendi, sokak tarafı hududunda, yontulmuş taştan muntazam ve metin bir kütüphane binası, muhtelif kitaplarını ve malikanesini vakıf ve tahsis etmiştir....."

Hicri 1318 Ankara Salnamesi. "...1296 Hicri senesinde Müftü Ahmed Feyzi Efendi tarafından Emir Ahmed mahallesinde kargır bir kütüphane ...kurmuş ve 3000ciltkitabı okuyucuların hizmetine vermiştir....." Kütüphanenin kitabesi halen Çorum Müzesindedir. <2>

Hicri1320AnkaraSalnamesi : "...1202 Hicri senede, Süleyman Feyzi Paşa Çorum'da bir kargır kütüphane yaptırmış,600 ciltlik kitabı okuyucu ...hizmetine vermiştir....."

Hicri1328 Devlet Salnamesi 406 . sayfa"...Çorum'da bulunan Kurdoğlu Medresesi kütüphanesi, Fevziye'yi İrfaniye isimli kütüphanenin

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ 24

banisi Hacı Ahmed Efendidir. Tesis tarihi 1309.....”

İhsan Sabuncuoğlu Çorum Tarihine Ait Derlemelerim: ”...İstiklâl mektebinin yerinde ahşap yapı olarak Süleyman Feyzi Paşa Kütüphanesi bulunmaktaydı. Mutasarrıf Nureddin Bey tarafından kütüphane yıktırılarak 1913 - 1914 tarihinde İstiklâl mektebi yaptırıldı.....”

Naci Önder 5.12.1951 Yeni Çorum Gazetesinde: ”..Şimdiki İstiklâl mektebinin bulunduğu yerdeki Süleyman Feyzi Medresesinde, kubbeli kargır bir bina idi.....”

“.....1313 Hicri senesinde Hasan Paşa Ulu Camii avlusunda bir kütüphane kurmuş, 900 cilt kitabı okuyucu hizmetine vermiştir. Camii Kebir etrafındaki iki medreseden binisinin iki odasını işgal ediyordu. Bina taştan inşa edilmişti....”

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

HASAN PAŞA İL HALK KÜTÜPHANESİ

1956 tarihinde yeni bir kütüphane binasının yaptırılması için Çorum Genel Kütüphane Yaptırma Derneği kuruldu. <1> Belediye tarafından Bahçelievler Mahallesi

<1> Çorum İl Halk Kütüphanesi arşivleri. Dernek üyeleri: Baha Çorbacı oğlu Belediye Baş., A. İlhan Erdemli Kütüphane Md. Şevket Turpoğlu Avukat, Nurettin Tayşu Avukat, Halit Bayrak Öğretmen, Ahmet Küreli Gazeteci, İhsan Aşık Mütahit.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorum Belediyesine ait 913 m 2 lik arsa sembolik bir fiyata derneğe satıldı, dernek kurum ve şahıslardan teberru ettiği 50.000 liralık bir yatırımla

Devlet tarafından verilen projeye uygun olarak binanın su basmanını yaptırtabildi.

Derneğin gelir bulamaması neticesinde inşaat uzun bir süre yaptırılmadı,25 Mayıs 1960 tarihinde görevde bulunan merhum Mehmet Varinli binanın yapılabilmesi için, özel idarece yaptırılmasını sağlamış, binanın bitirimi kısa zamanda bitirilmiş, binanın kullanımı, süresiz kütüphane olarak kullanılmak kaydıyla tapu kaydı yapılmış,

23 Nisan 1963 tarihinde kütüphane binası halkın hizmetine açılmıştır.

Kütüphane binası yarım bodrum ve zemin kat olmak üzere iki katlı sayılacak bir binadır.

Binanın bulunduğu arsa 913.22 m2 olup oturduğu arsa alanı 440 m2 dir. Zemin katta 174. 52 m2 lik bir çocuk okuma salonu, bir yetişkinler okuma salonu, 53 m2 lik idari personel odası, iki memur odası, bir iare (ödünç verme) odası bulunmaktadır. Bodrum katta 127 m2 lik kitap depolarında; bir büyük boy kitap deposu, bir

orta boy kitap deposu, bir küçük boy kitap deposu ile bir el yazmalar kitap Deposu bulunmaktadır.39m2 bir boş oda ile25.60 m2 hol ile, 68.88 m2 lik kalorifer dairesi vardır. Kütüphanenin açıldığı yıllarda kütüphane binası halkın ihtiyacını karşılayacak düzey de iken, sonraki yıllarda Çorum için yetersiz kaldı.

Bir anımı hatırladım; Emekli olduktan sonra Çorum Festivali bünyesinde verilen konferanslar dahilinde Çorum'la ilgili olanında, bir konuşmacı "...Ahmed Feyzi ve Süleyman Feyzi'nin kitaplarının Milli Kütüphaneye verildi diyerek konusunda belirttikçe, ben renkten renge giriyordum. Konuşmacı tesadüfen önümdeki sıraya oturdu, eğilerek kitapların gittiği yerler hakkındaki bilgiyi nereden edindiğini sordum, Kütüphane Müdürlüğünden verildiğini söyleyince benim hazırlamış olduğum yukarıda da konusu olan bilgilerden faydalanarak hazırladığımı bir çalışmadan aldığını tahmin ettim, dedim ki; zannedersen o çalışma dosyasında herhalde benim adımın yazılı olması lazımdı dedim, yanında bulunan dosyayı gösterdi, cidden benim hazırladığım bir konuşma metninden alınan fotokopi idi. Dedim ki: Bakın ben konuya vakıf kişiler için

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

hazırladığım bir konuşma metni olduğu için dip not koymamıştım, ayrı yeten dosyayı iyice tetkik etmemişsiniz çünkü bu ismi geçen Milli Kütüphane Çorum'da Cumhuriyet döneminde açılan ilk kütüphanenin adıdır, bu konuşmaları sizden isteyerek kitap haline getirirlerse bu yanlışlık Ankara Milli Kütüphane çağrışımı yapmaktadır, metninize bu konuyu açıklayan bir dip not koyunuz demiştim.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

ÇORUM İL HALK KÜTÜPHANESİ

Mimar Sinan mahallesinde 25 Aralık 1991 tarihinde açıldı. Hasan Paşa Kütüphanesinden mükerrer (Aynı) kitapların desteği ve açılması döneminde gelen ödenekle biraz kitap alınmasıyla açıldı. Kütüphane zemin kat ile beraber üç kat üzerine betonarme yapıdır.

Kütüphane İl Halk Kütüphanesi olarak hizmete devam ederken kütüphanede en çok el yazması kitabı
[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

bulunan Hacı Hasan Paşa kütüphanesinde gelen kitaplardan ve Çorum'un yetiştirdiği bir şahıs olarak kütüphanenin isimini Yedi Sekiz Hasan Paşa Kütüphanesi olarak verilmesi için bakanlığı teklif verildi. Verilen teklif 7-8 in kaldırılarak sadece Hasan Paşa Kütüphanesi olması onayı Kültür bakanlığınca verildi. Böylece kütüphanenin ismi Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi olarak Çorum'a hizmete devam etti.

Zemin katta 92 m2 lik kitap deposu ile bölge cilt atölyesi,kalorifer dairesi mevcuttur. Birincikatta29.5 m2 lik müdür odası,24 m2 lik muhasebe bölümü,18.5 m2 yazı işleri bölümü, 106.5 m2 lik konferans salonu ile 142 m2 lik çocuk bölümü okuma salonu bulunmaktadır. İkinci katta ise;21.5 m2 lik müdür yardımcısı odası22.5 m2 lik teknik hizmetleri okulu,142 m2 lik iare (ödünç verme)salonu ile139 m2 lik yetişkinler okuma salonu bulunmaktadır.

2002 tarihli istatistiklere göre;12.252 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü olarak çalışmaktadır.

FAİK TONGUÇ ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

1950 tarihinde Türkiye genelinde çocuk kütüphanelerinin ilk kurulanlardandır. Çorum Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak kütüphane ilk defa Albayrak İlkokulunun eski binasının içinde faaliyete açılmış, Albayrak İlkokulunun yıktırılarak yeniden yapılması sırasında ise okulun bahçesinde bir barakaya taşınmış, buradan

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

da şimdiki İstiklâl İlkokulunun bodrum katı onarılarak çocuk kütüphanesi buraya taşınmış ve bu sırada açılan Bahçelievler İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü bünyesinde açılan 2.çocuk kütüphanesi nedeniyle İstiklâl ilk okulunda bulunan kütüphaneye 1.çocuk kütüphanesi adı verilmiştir. Çorum'da çocukluk yıllarını geçirmiş olan Faik Tonguç, o yıllarda

Ankara'da ticaretle meşguldü. Ankara'dan Çorum'u ziyaret amacıyla geldiğinde, yeni yapılmakta olan İl Halk Kütüphanesi binasını gezmiş ve maddi yardımda bulunabileceğini beyan etmesi üzerine, kütüphanenin o zamanki müdürü A. İhsan Erdemli ve şimdi emekli olan şef Hakkı. B. Ertekin ve personel yeni bir bina yaptırma imkanının olup olmadığı Faik beye sorulmuş, o da yaptırtabileceğini söylemesi üzerine, İstiklâl İlk okulu bünyesinde bulunan 1. Çocuk kütüphanesine götürülerek burası Faik beye gösterilmiş, bir çocuk kütüphanesi yaptırması önerisin de bulunulmuştu, Faik bey öneriyi kabul edince arsa için Çorum Belediyesine müracaat edilmiş, Çorum Belediyesi Çöplü mahallesinde belediyeye ait bir arsa tahsisi sözü alınmış, arsa tahsisi çıkınca, Faik bey sözünde durarak 1962 tarihinin değeriyle 30.000 lira paranın harcanması için Müdür İlhan beyin adına vekaletname ile kütüphane müdürlüğüne yollamıştır. Arsaya en kısa zamanda temel atılarak kaba inşaatı

tamamlanılmıştır. Faik Beyin gönderdiği para bitince, kütüphane için harcamalar Vilayet Makamına müracaat edilmiş, Özel İdare bütçesinden 7.500 liralık bir ödenek temin edilmiş ve inşaat tamamlanmıştır. İstiklâl İlk okulu bünyesinde bulunan 1. Çocuk kütüphanesi bu yeni binaya taşınmış,1964 tarihinde kütüphanenin açılışı yapılmış, Bakanlığın izni ile 1. Çocuk kütüphanesinin ismi Faik Tonguç Çocuk Kütüphanesi olarak değiştirilmiştir.

Binanın intifa hakkı 1971 tarihinde Çorum Belediyesince 95 yıllığına kütüphane olarak kullanılmak üzere verilmiştir. Kütüphane 929.25 m2 lik toplam arsa üzerine 117 m2 kullanım alanı olarak tek katlı olarak yapılmıştır. Bina birkaç kere ufak onarım görmüş, son olarak bahçe duvarlarının yenilenmesi ve kalorifer teşkilatı yaptırılmıştır. Çocuk kütüphanesi okuyucu salonu 94.25 m2 olarak hizmet vermektedir.

2002 tarihli istatistiklere göre ;5.357 kitap kayıt lı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MEHMET ŞADISOĞLU ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

Merkez ilçe Yeşilyurt mahallesi 4.sokak A blokta bulunan apartman girişinde 2 daireyi Mehmet Şadisoğlu kütüphanesi kurulması şartıyla mülkiyetini devrettiği birleşik 94 m2 lik iki daireden ibarettir. Müştemilatı tamamlanıp Aralık 1997 tarihinde hizmete açılmıştır.

2002 tarihli istatistiklere göre ;1.642 kitap kayıt lı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

EŞREF ERTEKİN KÜTÜPHANESİ

26.02.2003 tarihinde Ulukavak Mahallesinde açılmıştır. Şu an 500 kitapla hizmet vermektedir.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

İL DÖKÜMANTASYON ve KÜTÜPHANESİ

Türkiye genelinde Valilik ve Kaymakamlıklar bünyesinde açılmıştır. Kütüphane Çorum Vilayet bina s1 içerisinde bulunmaktadır. Kütüphane halka ve kamu personeline hizmet vermektedir.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

İLÇE BELDE KÜTÜPHANELERİ

ALACA HALK KÜTÜPHANESİ

Özel İdare'ye ait binanın 2. katında tahsis edilen küçük bir salonda Çocuk Kütüphanesi olarak faaliyete başlamıştır. Bakanlığımızın emirleri üzerine Halk Kütüphanesi'ne dönüştürülmüştür.

Aynı İlçede Belediye tarafından açılan 2. kütüphanenin Bakanlığımıza devri için gerekli girişimlerde bulunularak Belediye Kütüphanesi 16.10.1980 tarihinden itibaren eşyası ile birlikte 25 yıllığına Bakanlığımız Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Telif Eseridir izinsiz

kullanmayınız corumlu2000@gmail.com

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ALACAHÖYÜK HALK KÜTÜPHANESİ

Alaca İlçesi Höyük Beldesi'nde bulunan eski Motel'in bir bölümü onarılarak Kütüphaneye dönüştürülmüş, 18.05.1994 günü açılmıştır.

BAYAT HALK KÜTÜPHANESİ

Bayat Çocuk Kütüphanesi şahsa ait kiralık bir binada hizmete açılmıştır. 1972 yılında Çocuk Kütüphanesi olarak hizmete açılan birim, 1978 yılında Bakanlığımızın aldığı karar gereği Halk Kütüphanesine dönüştürülmüştür. Belediye ye ait kiralık bir binanın 3. katında hizmet vermektedir.

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

BOĞAZKALE 100.YIL HALK KÜTÜPHANESİ

Ulu Önder Atatürk'ün doğumunun 100.yılı nedeniyle Boğazkale Belediye Başkanlığı'nın yaptırdığı binanın 2. katında 18.5.1982 tarihinde hizmete açılmıştır.

1989 yılında çarşı merkezindeki Belediye ye ait kahvehaneye taşınmış olup, bu binanın yıkılması nedeniyle Aslanağa Camiinin altındaki 3 odanın her türlü bakım, onarım ve muhafazasını sağlamak kaydıyla, Kütüphane olarak kullanılmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol şartları doğrultusunda, 13.12.1992 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle ve bedelsiz olarak Bakanlığımıza tahsisi sağlanmıştır.

DODURGA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

Dodurga İlçe Halk Kütüphanesi İlçe Kaymakamlığı ve Müdürlüğümüzün koordinasyonu ile 10.09.1996 tarihinde mahallen hizmete açılmıştır. 2004 yılı sonu itibariyle kütüphanedeki 2428 adet kitaptan 1554 okuyucu yararlanmıştır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

İSKİLİP HALK KÜTÜPHANESİ

İskilip'te ilk Kütüphane 1730 yılında Medrese Kütüphanesi olarak açılmıştır. 1924 yılında Caca bey Medresesi'nde faaliyete geçen Kütüphane daha sonra Halk evleri binasına taşınmıştır.

1966 yılında ise Belediye sebze hali üzerindeki binaya taşınmış bina terasına yapılan ilave salonlarda 01.11.1972 tarihinde Çocuk Kütüphanesi de açılmıştır.

1987 yılı sonlarında Bakanlığımız, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü tarafından yapımı gerçekleştirilen şimdiki modern binasına taşınmıştır. Kütüphanenin Kitap koleksiyonu çok zengindir. Ayrıca 529 adet el yazması, 1436 adet de arap harfli basma kitap bulunmaktadır.

1996 yılında Kütüphanenin zemin katında İl Özel İdaresi'nin katkılarıyla Vali Mustafa YILDIRIM yaşlılar okuma salonu hizmete açılmıştır. Bu salon yurt genelindeki Kütüphanelerimizde gerçekleştirilen ilk uygulamadır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KARGI HALK KÜTÜPHANESİ

İlçe Parkı içinde mülkiyeti Belediye ye ait binada çocuk kütüphanesi olarak faaliyete başlamıştır.

1978 yılında aynı park içinde Belediye tarafından lokanta olarak yaptırılan ikinci bina yeniden düzenlenerek Kütüphaneye tahsis edilmiş ve Halk Kütüphanesi olmasına imkan sağlamıştır.

1992 yılı içerisinde Kızılay Derneği'ne ait kiralık bir binaya taşınmıştır. Bakanlığımız yatırımı olarak

1997 yılında inşaatına başlanan Kütüphane binası tamamlanarak 28.12.1999 tarihinde geçici kabulü yapılmıştır. 2000 yılı içinde bu binaya taşınmıştır. Kütüphaneye Kargılı bir Şehidin adına izafeten “ Şehit Suat Yaşar İlçe Halk Kütüphanesi” adı verilmiştir.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MECİTÖZÜ HALK KÜTÜPHANESİ

1965 yılında arsası temin edilmiş, kurulan dernek tarafından Özel İdarenin de katkılarıyla yapımı gerçekleştirilmiştir. Bina mülkiyeti Özel İdareye ait olup intifa hakkı kütüphanenindir. İki katlı kütüphane binasının alt katı Çocuk Kütüphanesi, üst katı ise yetişkinlere hizmet vermektedir.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

OĞUZLAR 100.YIL HALK KÜTÜPHANESİ

Ulu Önder Atatürk'ün doğumunun 100.yılı İl kutlama programına alınan (Karaören) Oğuzlar Belediye Başkanlığı'nın katkılarıyla açılmıştır. Kütüphane binası 99 yıllığına tahsis edilmiştir.

ORTAKÖY HALK KÜTÜPHANESİ

1990 yılında Ortaköy Belediyesine ait iş hanı 1. katında 25 yıllığına intifa hakkı verilmesi üzerine 16.04.1990 tarihinde hizmete açılmıştır. Kütüphane hizmet binası yapımı için arsa temini konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

OSMANCIK HALK KÜTÜPHANESİ

1964 yılında kurulan derneğin faaliyetleri sonucu Özel İdare ile müşterek yaptırılan binanın giriş katında hizmet vermekte iken, binanın satılması üzerine 1988 yılındaki Kızılay'a ait bir binaya taşınmıştır. İlçede Halk Kütüphanesi hizmet binası yapımı için hazineye ait 1395 m2 yer üzerinde devam eden hizmet binası tamamlanarak binaya 27.07.1999 tarihinde taşınılmıştır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

Telif Eseridir izinsiz kullanmayınız

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

SUNGURLU HALK KÜTÜPHANESİ

1963 yılında Belediye'ye ait binada hizmete açılmıştır. Daha sonra Özel İdare tarafından yaptırılan binanın giriş katına taşınmış, buranın Özel İdare'ce Kültür Sitesi yapımı için yıkılmasıyla da 1993 yılında Belediye'ye ait Kültür Sitesi'nin 3.katı kiralanarak buraya nakledilmiştir. Buradan da 1996 yılında Özel İdare Kültür Sitesi'ne taşınmıştır.

ARİFEGAZİLİ HALK KÜTÜPHANESİ

Arifegazili Belediyesi giriş katının Kütüphane olarak kullanılmak üzere, 99 yıllığına Bakanlığımıza intifa hakkı vermesi üzerine 1985 yılında hizmete

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

açılmıştır. Daha sonra Belediye yer darlığı nedeniyle Kütüphaneyi 1991 yılında buradan Özel şahsa ait bir binaya çıkarmış ve kirası Belediyece ödenmiştir.

Daha sonra Belediye'nin yeni hizmet binasına taşınması nedeniyle Kütüphane, eski Belediye binası 1. katının süresiz ve bedelsiz olarak Kütüphaneye tahsis edilmesi üzerine 1994 yılında buraya taşınmıştır.

Sungurlu İlçe Halk Kütüphanesine bağlı olarak yönetilen kütüphanede 2004 yılı sonu itibariyle kitap sayısı 5441 okuyucu sayısı ise 4433 kişidir.

UĞURLUDAĞ 100 YIL HALK KÜTÜPHANESİ

Atatürk'ün doğumunun 100.yılı İl kutlama programına alınarak 1981 yılında İlçe Belediyesine ait daha önce kahvehane olan bir mekanda hizmete açılmıştır. Yaklaşık 10 yıl aynı mekanda işlevini sürdürmüştür.

SEYDİM ABDULKADİR OZULU KÜTÜPHANESİ

1996 tarihinde MSGÜ Seydim Belediyesi bünyesinde açılmıştır. Kitaplarının tamamına yakın kısmını hibe eden Abdulkadir Ozulu'nun ismi kütüphaneye verilmiştir.

MİMAR SİNAN HALK EĞİTİM MERKEZİ KÜTÜPHANESİ

Halk Eğitim Merkezi bünyesinde bulunmaktadır. Demirbaşa kayıtlı 2065 kitaplı bir kütüphanesi mevcuttur.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

İL DÖKÜMANTASYON ve KÜTÜPHANESİ

Türkiye genelinde Valilik ve Kaymakamlıklar bünyesinde açılmıştır. Kütüphane Çorum Vilayet bina s1 içerisinde bulunmaktadır. Kütüphane halka ve kamu personeline hizmet vermektedir.

OKUL KÜTÜPHANELERİ

Merkez ilçede Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan ilk öğretim okullarının hemen hemen hepsinde en azından sınıf kitaplıkları bulunmaktadır. Orta öğrenim yapan okullarında zengin sayılabilecek kütüphaneleri mevcuttur.

Yüksek öğrenim yapan Çorum Meslek Yüksek Okulunun kendi ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmazsa da imkanları dahilinde açık bulunan bir kütüphanesi mevcuttur.

İlâhiyat Fakültesinin açıldığı 1993 tarihinde sonra fakülte bünyesinde 160 m2 lik kullanım alanı olan ve demirbaşa kayıtlı 12.100 kitabı ile hizmet veren gelişmiş kütüphanesi bulunmaktadır.

ÇORUM DA BULUNAN KÜTÜPHANELER İÇİN DERGİMDE BENİM VE YAZAR ARKADAŞLARIMIZIN YAZIKLARI

Mahmut Selim GÜRSEL

HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ

Cumhuriyet Döneminin ilk kütüphanesi, yukarıda ismi geçen kitaplıklarda bulunan kitaplar birleştirilerek halkın istifadesine sunulması için Çorum'da bazı çalışmalar yapılmıştır. <1> Çorum'da bulunan kitapların önemi ve Çorum için gerekliliği belirtilerek <2> çeşitli girişimler neticesinde, kütüphane hususi inşa komisyonu kurulmuştu. <3> Komisyon, Çorum'un çarşı ve hükümet binasına yakın olan bir akarın arkasında bulunan kullanılmayan arsaya kütüphane binası yapılması için karar verildi. <4> Kütüphanenin temel Atma töreninde,

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorum'un ileri gelenlerinin tamamı bulundu. <5> Törende, Hoca Kamil Efendi, kütüphanelerin ve kitapların ehemmiyeti ve önemi hakkında konuşma yaptı.< 6> Konuşmasının sonunda, istikbalin münevver gençlerini şimdiden selamlarım diyerek konuşmasına son verdi. <7> Merasime o tarihte görevli bulunan İçişleri Bakanı Cemil Bey, Sağlık Bakanı Refik Bey de bulunmuşlardır. Bina için sarı taşları köylüler parasız getirmişler, ustalar da bazen para almadan çalışmışlardı. Devrin mimarlarından olan amcam Abdülmuttalip Usta tarafından planı ve yapımı üstlenilmiştir. Binanın bitiminden sonra, bütün kitaplıklardan birleştirilen kitaplar, binanın ikinci katına bulunan dört oda bir salon olan kısmına taşındı. Birleştirmeyi gerçekleştiren Dr. Mustafa Cantekin'dir. Üç kitaplığın ikisi Maarif Müdürü Şefik Bey, Üçüncüsünü de Vali Cemil Bardakçı tarafından yıktırılmıştır. Kitaplıkların birleştirilme kararından sonra üç kitaplığın vakıfları, Evkaf Güdümlülüğüne satılmıştır. <8> Kurulan kütüphanenin adı, Milli Kütüphane olarak verilmiştir.<9> Kütüphanenin açılışı o zamanki İçişleri Bakanı Cemil Bey tarafından yapılmıştır. Binanın; (halen Belediye Başkanlığı binası olarak kullanılan yer) amacı dışında kullanılması çok acıdır. Halk tarafından yapılan bina

kitapların bir araya getirilerek Çorum'a hizmet vermesi için yaptırılması alt kısmının uncu dükkânları olarak yaptırılarak buranın geliri ile kütüphanenin hizmetlerinin görülmesi amacı güdülmesine rağmen, çeşitli ihmal ve idarelerin tasarrufu ile değiştirilmiştir. Bina kısaca; üst kat dört oda ve salon, kütüphaneye tahsis edildi. Türk Ocaklarının açılması ile o zamanki Vali tarafından iki odası Türk Ocaklarına tahsis edildi. <10> Sonraki dönemlerde kütüphane aynı binanın odasından odasına taşındı, bazen üst katta, bazen alt katta çalışmaları nı sürdürmeye çalıştı, 1942 tarihinde kendi binasından atılarak bir yıl kadar ,şimdiki Emniyet Sarayının eski yerinde bulunan İnkılâp İlk okulunun bir odasına gönderildi.

O zamanki duyarlı aydınlarımızın girişimiyle 1945 tarihinde kendi binasının alt katının iki odasına taşındı, okuma salonu eksikliği ile görevine devam eden kütüphane, 1951 tarihinde Halkevlerini kapatılması ile ilgisizlik nedeniyle bina hazineye devredildi. Bina bir süre Cumhuriyet Savcılığı ve çeşitli resmi dairelerin hizmetini verildi, 1958 tarihinde Adliye Sarayının bitiminden sonra Savcılıktan boşalan iki

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ 62

odaya... el yazma kitaplar ile Arap harfli matbu kitaplar konuldu. Büyük odalardan birisi boşaltılarak okuyucu salonu yapıldı, aynı ... tarihte ödünç kitap verme servisi (iare) kuruldu.<11>

1956tarihinde yukarıda bahsedilen ... sıkıntılar neticesinde yeni bir kütüphane binasının yaptırılması için Çorum Genel Kütüphane Yaptırma Derneği kuruldu. <12> Belediye tarafından Bahçelievler Mahallesinde Çorum Belediyesine ait 913 m 2 lik arsa sembolik bir fiyata derneğe satıldı, dernek kurum ve şahıslardan teberru ettiği 50.000 liralık bir yatırımla Devlet tarafından verilen projeye uygun olarak binanın su ... basmanı nı yaptırtabildi. Derneğin gelir bulamaması neticesinde inşaat uzun bir süre yaptırılmadı,25 Mayıs 1960 tarihinde görevde bulunan merhum Mehmet Varinli binanın yapılabilmesi için, özel idarece yaptırılmasını sağlamış, binanın bitirimi kısa zamanda ... bitirilmiş, binanın kullanımı, süresiz kütüphane olarak kullanılmak kaydıyla tapu kaydı yapılmış, 23 Nisan 1963 tarihinde kütüphane binası halkın hizmetine açılmıştır. Kütüphane binası yarım bodrum ve zemin kat olmak üzere iki katlı sayılacak bir binadır. Binanın bulunduğu arsa 913.22 m2 olup oturduğu arsa alanı 440 m2 dir.Zemin katta 174. 52 m2 lik bir çocuk okuma salonu, bir yetişkinler okuma

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ 63

salonu, 53 m2 lik idari personel odası, iki memur odası, bir iare (ödünç verme)odası bulunmaktadır. Bodrum katta127 m2 lik kitap depolarında; bir büyük boy kitap deposu, bir orta boy kitap deposu, bir küçük boy ... kitap deposu ile bir el yazmalar kitap Deposu bulunmaktadır.39m2 bir boş oda ile25.60 m2 hol ile,68.88 m2 lik kalorifer dairesi vardır. Kütüphanenin açıldığı yıllarda kütüphane binası halkın ihtiyacını karşılayacak düzey de iken, sonraki yıllarda Çorum için yetersiz kaldı.

1980 tarihinde Çorum Belediyesince yeni yerleşim alanı projesinde bulunan arsa Kütüphane Müdürlüğüne ... devredilmiş, Kültür Bakanlığının tek tip projesi ile yeni yerleşim yerinde kütüphane binası yaptırılmış, binanın bitiminden sonra İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü yeni binaya taşındı. Bahçelievler de bulunan eski kütüphane binasının adı 7 -8 Hasan Paşa isminin verilmesi için Bakanlıktan izin istenmiş,7- 8 unvana giriyor gerekçesi ile sanki paşanın unvan olduğu düşünülmeyle eski kütüphaneye Hasan Paşa adı verilmiştir. İl Halk Kütüphanesi bünyesinde mükerrerleriyle 75.000 ciltlik kitabın tamamına yakın ile Arap harfli El Yazma ve

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

Matbu kitaplar Hasan Paşa Kütüphanesinde kalmıştır. Kütüphanenin ayrılması ile MSGÜ Hasan Paşa Kütüphanesinin idaresi Müdür Yardımcısı olarak bana devredilmişti. 9.10.1992 tarih ve 1992/9 sayılı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Genelgesi ile El Yazma kitapların merkezde toplanması gerekli olduğu belirtilmekte idi. Şubat 1993 tarihinde Kütüphaneler Genel Müdürlüğünce Çorum'da ve diğer illerde bulunan El Yazma kitapların daha iyi korunması için demirbaştan düşülerek Milli Kütüphaneye devrini istemişlerdi. O zamanki Kütüphane Müdürü olan arkadaş Kayserili ... (Mehmet Çakır) olduğu için kitaplar için kılını bile kıpırdatmamış, işi oluruna bırakmıştı. Kendisine birkaç sefer yazma kitapların kalması için rapor yazalım dedimse de idari zihniyet yüzünden herhangi bir girişimde bulunmaya cesaret edememişti. Bir Çorumlu olmamın verdiği telaş ve üzüntü ile, Çorum'da bulunan bütün derneklere, siyasi parti temsilciliklerine Çorum'da yayın yapan radyo ve basına telefonla ulaşmaya çalıştım. Bu çabamı kaile alan Çorum Radyosu idarecisi Mustafa Damar'ın ... başlattığı kampanyaya gazeteler Cemiyeti başkanı Mehmet Yolyapar, Hakimiyet Gazetesi, kampanyaya katılarak El ... Yazma kitapların gitmemesi gerekliliği hakkında yayınlar yaptılar. Çorum İlim

Yayma Cemiyeti Başkanı Aydın Hoşbaş El Yazma kitapların gitmemesi gerekliliği hakkında mahalli basına demeç verdi. Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu tarafından kitapların korunduğu hakkında bir rapor yazmamı istedi, kendi el yazımıyla raporu hazırlayarak Türkoğlu'na verdim. İl Başkanı Saffet Cerit'de basın ve radyodan El Yazma kitapların Çorum'da kalması gereğini belirten demeçler verdi. Rahmetli Belediye Başkanımız Turan Kılıççioğlu bu konu ile iletteceğini tarafıma telefonla bildirerek bir rapor ile kitaplar hakkında yazışmaları içeren ... bir dosya hazırlamamı istedi. Hemen o gün tafsilatlı bir rapor ile yazışmaların fotokopilerini hazırlayarak, Müdürü ikna ederek belediyeye gidip dosyayı rahmetliye takdim ettik. Bütün bu Çorumluların uğraşları boşa gitmedi. 17 Mart 1993 tarihinde Bakanlık yazısı ile ata yadigarı olan kitaplar Çorum'da kalmasını sağladık.

Çorum İlahiyat Fakültesinin 17 Kasım 1993 tarihinde açılması ... ile bende El Yazması kitaplar için tekrar bir telaş ve kaygı başladı. Kaygımın sebebi, El Yazma kitapların Fakültenin 4 yıl sonra mezuniyete hazırlanan öğrenciler tarafından tez hazırlamak amacıyla

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

araştırma ve okuma gereği duyacağı, bu kitapların Çorum yufka ekmeği gibi kağıtlarının gevrekliği, her şahsın kitap kıymeti bilmesinin mümkün olamayacağı, kitapların dikkatsizliği nedeniyle kasti olarak kütüphanelerin büyük bir problemi olan sayfa yırtılması korkusu, tezhiplerin ve, cilt kapaklarının çalınabileceği kaygı s s ile çareler aramama sebep oldu. Araştırmalarım neticesinde bu probleme de bilgisayarı bir çare olarak bulmam bir günlük izin alarak Ankara'ya giderek, bir bilgisayar firmasından projemin uygulanabilirliği hakkında detaylı bilgiler aldım.26 Kasım 1993 tarihinde, bilgisayar firmasından aldığım bilgiler ışığında, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü, Ankara Milli Kütüphane Başkanlığı, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi ile Konya Bölge Yazmalar Kütüphanesi Müdürlüğüne şahsi mektupla görüşlerini sordum. Sağ olsunlar ; 30 Aralık 1993 tarih ve 1411 sayılı, Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü Muammer Ülker imzalı yazıda“...El yazma kitapların sağlıklı bir şekilde bilgisayara video kamera ile mümkün olmakta ve çıktı alınabilmesi için bir lazer yazıcısının olması gerekmektedir....”diye görüş bildirdiler. Ertesi gün Ankara Milli Kütüphane Başkanlığından 31 Aralık 1993 tarih ve 6533 sayı ile Daire Başkanı Orhan Doğan imzalı

bir cevapta ; ”...Dikkat edilecek konu bu işin skayner ile yapılmasıdır....”cevabı projemin olurluluğunu kazandırmakta idi. Konya Bölge Yazmalar Müdürü Halil Etgüer'den gelen mektupta, bilgisayar kullanmadıklarını mealinde olup, bu teknolojiyi kanaatı bende hasıl oldu ise de bu teknolojiye ilgi duyduklarını anlatan”...Bilgi ve iş tecrübesi için kurumumuza gelmenizi, mümkünse optik okuyucuyu da beraber getirilerek pratik yapmanızı öneririm....”demekteydi. Bu olumlu cevaplar beni oldukça sevindirmiş, hemen telefonla rahmetli Turan Kılıççioğlu'nu arayarak müsaitse görüşmek istiyorum diye randevu alıp hemen yanına gitmiştim. Turan beye projemi takdim edip incelemesini istedim, rahmetli hemen bir sayfalık raporumu okuyup, çok güzel, bu rapor dağıtımli olarak yazılmışsın, bakalım ne cevap gelecek diye bana şaka yaptı. Abiciğim cevaplar burada diyerek kendisine takdim ettim. Mektupları titizlikle inceledi, yüzünde bir gülümseme peyda oldu, Selim! Kültür faaliyetleri için 1994 bütçesindensana200.000. 000 Tl. Veririm , Genel Müdürün görüşü gelince yanıma gel, bu işi olmuş bil, kalanı Çorumlu hayırseverlerden bizzat ben isterim dedi. Mektupları bana iade ederek raporu alıkoydu. 1994 tarihi

içerisinde beklediğim cevap Genel Müdürden gelmedi fakat, çalışmalarım için **Bakanlığımız beni taktir ve taltif ederek Müdür olarak Bitlis Tatvan Kütüphanesine sürgün etti.** Allah'tan emekliliğe hak kazanmış durumda olmam nedeniyle kendi isteğimle emekli oldum.

Aradan birkaç yıl geçtikten sonra tekrar ... Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan “El Yazma “ kitapların Ankara Milli Kütüphaneye götürüleceği hakkında fısıltı ... gazetesinden bilgi geldi. Birkaç gün sonrada tesadüfen Hakimiyet Gazetesinde El yazma kitapları inceleyip rapor tutmaya gelen kişilerle görüştük. Amaçlarının incelemeden çok kütüphane hakkında görüşlerini bildirmek olduğunun kanaatine vardım. Nisan 2000 tarihli 19. sayımızda, 20. Sayımızda, 21. Sayımızda ve 22. Sayımızda Kütüphane ve el yazmalarına ait yazılar yayınladık.

Çorumlu 2000 Dergisi 19. Sayımızda “Kabuk Bağlamış Yarayı Kaşımak” adlı yazım <16>, Çorumlu 2000 Dergisi 19. Sayımızda “Çorum'da ki Eski ... Eserler” İsmet Çenesiz <17>, Çorumlu 2000 Dergisi 19. Sayımızda “Yazma Eserlerin Kaderi Ve Kültür

Bakanlığımız” Metin KALYONCU Emekli Kütüphane Müdürü <18>, Çorumlu 2000 Dergisi 19. Sayımızda “BIRAKIN MSGÜTarihimiz Bize Kalsın” ! Ümit UZEL <19>, “Taş Yerinde Ağarır” Dr. Ali EMİNOĞLU <20>, “El Yazma serlerimiz” Raşit YÜCEL <21>.

Çorumlu 2000 Dergisi 20. sayıda” Haydi Çorumlular !”Mahmut Selim GÜRSEL <22>, “Su Götürmez Gerçeklere Sırtımı Çevirmeyelim” Erkan EROL <23>,<24>”El Yazması Kitaplar Türk Tarihi-Töresi-Uygurlığı-Egemenliği” Abidin ÇETİN Emekli Öğretmen <24>, “Bu Ayın Okuyucu Mektubu” Zafer Eşref TERLEMEZ <25>.

Çorumlu 2000 Dergisi 21 sayı “EL Yazması Kitapları” Hacı CELEBCİ <26>,

Çorumlu 2000 Dergisi 22. sayı “El Yazma Kitaplarımız” Mahmut Selim GÜRSEL <27>, Atalarımızın Emanetleri” Dr. Nevzat LEBLEBİCİOĞLU <28>

Bu yazılarımız üzerine Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü şu satırları düzenlediğim 15,05,2003 tarihine kadar ses ve isteği bulunmadı.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

İnşallah bulunmazda. Verilen sözlerin hiç birisi yerine getirilmedi, hiçbir onarım ve teknik konu kütüphane için yapılmadı.

Bu gün Hasan Paşa Kütüphanesinin idaresi bir Kütüphaneciye verilmiş, birkaç memurla idare edilmektedir.

2002 tarihli istatistiklere göre ; 46.338 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü olarak çalışmaktadır. <29>

<1> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı 6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi Vaz'ı esasiresmi başlıklı yazısızını bazı kısımları: "...Milli ve umumi olan büyük zaferin şerefiyle istihsalini müteakipdahile vesahayilim-i marifetle munafir olan en zar-ı erbabı hizmet,irfan cereyanları arasında kütüphanelerin artık daha ziyade ihmale mütehammil olunmayacağını...6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

"...Çorum milli kütüphane inşaa heyeti şu zatlardan müteşekkildi.1Ahmed Cevdet Paşa (Muta sarrıf) 2.Tülekzade Nuri (eşraf),3. Evkaf Müdürü

Salim,4.Gökeşmezade Mehmed Ağa,5. Kamil Hoca, 6.Ölçek zade Hasan Efendi (Belediye Başkanı),7. İstanbullu zadeSıddık Efendi (Meclis İdare azası) Naci Önder 5.12.1951 Yeni Çorum Gazetesi.

<2> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı 6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi. Vaz'ı esasiresmibaşlıklı yazısızını bazı kısımları: "...kıymettar pek çok asar-ı ihtiva eylediği halde kasabamızın muhtelif ücra mevkilerde adeta müsneve metruk denecek vaz'ı müessifte kalmış olan kütüphaneler,muhteviyatın evradı-ı memleket ve erbabı ilmi ve marifet için şayanı istifade ve toplu bir halde bulunması,vakit vakit zihniyetleri işgal eder...6 haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

<3> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı;".....Kütüphanelerde beşeriyetinalanında ağlayan gözler var-dır.Kütüphanelerde uluhiyete doğru yükselerek açılmış müstakil yollar vardır. Kütüphanelerde beşeriyetin mürebbii hakiki ve mürşidimaddi ve manevisi olan kitaplar vardır....." 6 .6 1339 (1923)

<4> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı: Kalbimizden yükselen edevatı hayriyemizin dergah-ı uluhiye-tinde karini olması tazanuratiyle sözüme son verirken,istikbalin erbabı kemali olan münevver gençleri de baki kalbimle numune-i imtisal olmak üzere şimdiden selamlarım..."6 Haziran 1339 (1923) ,

<5> 5 Ağustos 1341 (1925) Yeni Çorum Gazetesi. Naci Önder.

<6> Bir anımı hatırladım; Emekli olduktan sonra Çorum Festivali bünyesinde verilen konferanslar dahilinde Çorum'la ilgili olanında, bir konuşmacı "...Ahmed Feyzi ve Süleyman Feyzi'nin kitaplarının Milli Kütüphaneye verildi diyerek konusunda belirttikçe, ben renkten renge giriyordum. Konuşmacı tesadüfen önümdeki sıraya oturdu, eğilerek kitapların gittiği yerler hakkındaki bilgiyi nereden edindiğini sordum, Kütüphane Müdürlüğünden verildiğini söyleyince benim hazırlamış olduğum yukarıda da konusu olan bilgilerden faydalanarak hazırladığım bir çalışmadan aldığını tahmin ettim, dedim ki; zannedersen o çalışma dosyasında herhalde benim adımın yazılı olması lazımdı dedim, yanında bulunan dosyayı gösterdi, cidden benim hazırladığım bir konuşma metninden alınan fotokopi idi

Dedim ki: Bakın ben konuya vakıf kişiler için hazırladığım bir konuşma metni olduğu için dip not koymamıştım, ayrı yeten dosyayı iyice tetkik etmemişsiniz çünkü bu ismi geçen Milli Kütüphane Çorum'da Cumhuriyet döneminde açılan ilk kütüphanenin adıdır,bu konuşmaları sizden isteyerek kitap haline getirirlerse bu yanlışlık Ankara Milli Kütüphane çağrışımı yapmaktadır, metninize bu konuyu açıklayan bir dip not koyunuz demiştim.

<7> 5 Ağustos 1341 (1925) Yeni Çorum Gazetesi. Naci Önder.

<8>Çorum İl Halk Kütüphanesi arşivleri.

<9 Çorum İl Halk Kütüphanesi arşivleri. Dernek üyeleri: Baha Çorbacı oğlu Belediye Baş.,A. İlhan Erdemli Kütüphane Md. Şevket Turpoğlu Avukat,Nurettin Tayşu Avukat, Halit Bayrak Öğretmen, Ahmet Küreli Gazeteci,İhsan Aşık Mütahit.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Mahmut Selim GÜRSEL

<16> KABUK BAĞLAMIŞ YARAYI KAŞIMAK

Temmuz ayı içerisinde İzmir'den gelen üç kişilik araştırma grubu,Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde EL YAZMA KİTAPLAR üzerinde araştırma yapma amacı ile kabuk bağlamış olan ÇORUM EL YAZMA KİTAPLARI'NI yine gündeme getirdi.

Araştırmacılar; Kültür Bakanlığı'ndan aldıkları müsaade ile ÇORUM'A gelmişler ve HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ EL YAZMALARINI incelemeye almışlar.

Anadolu'daki kütüphanelerin Ankara'ya taşınmasına karşıyım.. Bu görüşümü ben daha önceki yıllarda Yazma Kitapların Ankara'ya götürülmesi için Kültür Bakanlığına bir personeli olarak 1992 yılında karşı çıktım ve Çorum'da büyük bir kamuoyu yaratarak, o günkü siyasileri, Belediye Başkanını ve diğer sivil kuruluşları bilgilendirdim. Sağ olsunlar onlarda ellerinden geleni yaparak beni desteklediler ve 17 Mart 1993 tarihli Kültür Bakanlığı yazısı ile Yazma

Kitaplarımız Çorum'da kaldı. Bizim gibi kamuoyu yaratan 16 kütüphane yerlerinde kalmış oluyor.

O yıllarda Çorum'daki el yazmaları gibi kitapları bulunan 55 kütüphanenin ne yazık ki;39 undan yaklaşık 15000 el yazması kitap Kültür Bakanlığı tarafından götürüldü. Ben merak ediyorum: "acaba Kültür Bakanlığı bu 15.000 kitabın kaç tanesini gönderilen kütüphanelerde kaydını tutturdu ?", acaba "Bu götürdüğü 15000 eserin içinden hiç kaybolanı var mı ?" Ve yine" bu kitapları götürülen illerin kitapseverleri kitaplarının akıbetini Kültür Bakanlığına sordular mı ?" Bu sorularımı cevaplayabilecek bir babayiğit bulunacağını zannetmiyorum.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında da nereden icap etti ise bir beyanat vermişler. Bu beyanlarında iyi niyetlerini belirtmeleri dahilinde bazı ithamlarda da bulunmaktan geri durmamışlardır. Bu tarihi izleyen günlerde de Hakimiyet Gazetesinde yayınlanan; bence cevap verilmesi gereği olduğunu düşündüğüm yazıları, yazı başlığı ile bu yazıdaki kısımları alarak kronolojik sıra içinde aşağıda

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorumluların bilgilenebilmesi için yayınlıyorum.

Emekli bir kütüphane Müdür Yardımcısı olarak bu söylenenleri dilimin döndüğü kadar cevaplamaya çalışayım:

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Anadolu'daki kütüphanelerde bulunan eserlerin bazılarının Ankara'ya taşınmasının bir çelişki olduğuna dikkati çekerek, kentlerdeki kütüphanelerin o kentin kültür, tarih ve coğrafyasına ışık tuttuğunu ...",

Sayın Hocam! Bu görüşünüze katılmamak elde değil. Haklı olduğunuzu ve el yazma kitapların ve kitapların kentlerin yaşadığının bir kanıtıdır.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...dünyanın tanıdığı ama nerede olduğunu bilmediği kitapları keşfediyoruz. Anadolu'da medreselerin yazdığı ve ya Anadolu medreselerinde çoğaltılan eserlerin hangi sahada olursa olsun tespit ediyoruz..."

Sayın Hocam! Dünya bu kitapların nerede olduğunu biliyor, Türkiye'de yerlerini biliyor bu kitapların nerede olduklarını. Ne yazık ki siz

bilmiyormuşsunuz ve yeni öğrenmişsiniz beyanınızda da söylediğiniz gibi Çorum'da El Yazma Kitaplarının olduğunu bilmediğinizi. Ne yapalım siz bir araştırmacısınız (!) kitapların keşfine gelince "Hatt-ı Rıka" yazısını sizin keşfettiğinizi iddia etmeniz gibidir. Gelelim bilinmesinin kanıtlarına: Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan yazma kitapları incelerken "kitap tespit fişlerin" i de incelemiştinizdir, bunlardan hangilerinin mikrofilmlerinin alındığı kırmızı divitle yazılı olduğunu her halde görmüşsünüzdür. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesine özel ulak ile gönderilerek sıra ile mikrofilmlerinin alındığı, arşivlere konulduğu ve bu arşivden birçok ve Türk ve yabancı araştırmacıların haberlerinin olduğu Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ve kütüphane çalışanlarınca malumdur.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Nerede medrese vardı, buralarda hangi kitaplar yazıldı, kitapların seviyesi ne ölçüdedir... ",Hocam! Nerede medrese olup olmadığını bu kitaplarla tespit etmeniz, sizin "Amerika'yı yeniden keşfetmenize" benziyor.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Bir ilim adamı olarak bunu bilmelisiniz ki Cumhuriyetin ilanından sonra Tekke ve Zaviyelerin kapatılması ile Çorum'da bulunan çeşitli özel kütüphanelerde, medrese kütüphanelerinde bulunan kitaplar o zamanın savaş yoksulluğu ve yokluğu olmasına rağmen Çorumluların büyük maddi özverileri ile şimdiki Çorum Belediye Başkanlığının bulunduğu sarı taş binayı yaparak burayı "Çorum Milli Kütüphane" ismi ile Çorumluların hizmetine sunmuş ender ilden birisidir. Buraya getirilen kitapların tasnif ve kontrollüğüne Çorum'un yetiştirdiği Rahmetli Eşref Ertekin'in getirilmesi ile kayıtların tamamı yapılmış ve nereden geldiği tespit edilmiştir. Sizin kitaplar içinde gördüğünüz mükerrer kitap demirbaş numaraları ise geldikleri kitaplıkların eski numaralarının yenilenmesinden ibarettir.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Çorum'da tespit ettikleri bir şeyin de 7-8 Hasan Paşanın Çorum'a gönderdiği kitaplarla Çorum'un kültür hayatına olumlu bir katkı sağladığını gördüklerini söyledi...",

Çorum'un kültür hayatına 7-8 Hasan Paşadan pek çok önceleri katkı sağlayanların olduğunu söylemem

yanlış olmaz. "Zamanın behrinde", Çorum, Osmanlı Şehzadelerinin padişahlığa hazırlandığı, eğitim gördüğü bir şehrin kazası idi. Bildiğiniz gibi bu şehir Amasya'dır. Pek çok şehzade hocası Çorumludur. Bu şehzadeleri yetiştiren hocalar Rahmetli Hasan Paşamızdan çok yıllar önce yaşamışlar ve Çorum kültürünün ta ne zamanlara dayandığı hakkında bilginizin olması gerekli olmalıydı. Sonra bu Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan bu el yazmaları sadece Rahmetli Hasan Paşanın Hicri 1313 tarihinde Çorum'a kurduğu ve Ulu Caminin avlusunda bulunan Hasan Paşa Medresesinin Kütüphanesi ile sınırlı değildir. 1202 Hicri senede Süleyman Feyzi Paşa Medresesinde bulunan kâgır kütüphanede 600 ciltlik eser vardı. Kurdoğlu Medresesinin Fevziye-i İrfaniye isimli kütüphanenin banisi Hacı Ahmet Efendi olup, sonradan 1296 tarihinde Müftü Ahmet Feyzi Efendi tarafından bir 3000 kitap mevcutlu bir kütüphane kurmuştur. Kitapları incelerken Hasan Paşanın, Süleyman Feyzi Efendinin ve Ahmet Feyzi Efendinin mühürlerini görmüşsünüzdür.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Çorum'da

bulunacak bir ünük eser, dünya çapında Çorum' un tanıtılmasına yardımcı olur “

Sayın Hocam! Hasan Paşa Kütüphanesi ÖZ BE, ÖZ ÇORUMLULARIN atalarından kalan kitapların Cumhuriyetin İlanına kadar medreselerde korunduğu ve Cumhuriyetin ilanından sonra da şimdiki Belediye Sarayını "Çorum Milli Kütüphane" si olarak açmış ve çeşitli bahanelerle kütüphane başka yerlerde hizmet verdikten sonra , 23 Nisan 1963 muhafaza edildiği bir kütüphanedir. Buranın açılması ile birlikte "El Yazma" kitaplar da burada araştırmacıların hizmetine verilmektedir.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Bu kütüphanenin Çorumlularca desteklenerek, eski el yazması eserlere sahip çıkılmasını gelecek kuşaklar için büyük önem taşıdığına dikkat çekti. Denilmekte...",

Sayın Hocam! Bu dileğinizi Çorumlular dikkate alacaklardır. Çorumlular adına teşekkür ederim.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Kültür Bakanlığının kütüphane görevlilerine eski

eserlerin korunabilmesi için naftalinden başka bir şey verilmediğini belirterek...",

Sayın Hocam! Kültür Bakanlığı benim Müdür Yardımcılığı döneminde de, benden önceki dönemlerde de ve inanıyorum ki bu günlerde de "NAFTALİN" alınması için bir kuruş göndermemiştir. Bildiğiniz gibi KİTAP KURTLARI denilen yaratık halkımızın GÜYE dediği kurtçuklardır. Bu zararlılarla tek yapılacak mücadele de naftalindir. Yine de sormadan geçemeyeceğim. Ön koruma olarak El Yazması Kitaplara ne ilacı tavsiye ediyorsunuz? Bu tavsiye ettiğiniz ilacı acaba İstanbul Süleymaniye, Konya Yazmalar Kütüphanesi ve Milli Kütüphanelerimiz kullanıyor mu?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Buradaki kitapların yeterince korunmadığını gördük. Bazı kitaplarda kurt yenikleri var. Bakanlık mutlaka birilerini görevlendirip tahsisatını yapmalı...",

Sayın Hocam! Buradaki kitapların yeterince korunmadığınıza şahit olmuştunuz. Şimdi size

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

soruyorum : "Siz Yazmaların bulunduğu bölüme girdiniz mi? Şayet girdi iseniz buraya yetkili ve sorumlusundan başka kimsenin girmesinin sakıncalarını bilmiyor muydunuz? Şayet ısrar ederek girdiyseniz bu görevliyi zor durumda bırakacağınızı bilmiyor muydunuz? Ya da Kültür Bakanlığından Yazma Depolarına girmek için özel izin mi aldınız? Zannetmiyorum. Sizlere iyi niyet göstergesi ve itimat ederek yazma deposunun kapıların sonuna kadar açmışlar, incelemenize yardım etmişler ve depoların bulunduğu koridorda incelemeniz için özel bir yer tahsis etmişler. Bilmeyerek Yönetmenliğe aykırı harekette bulunmuş

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Amaçlarının birinin de tezhipli (süslemeli) el yazması eski eserleri ortaya çıkartıp sanat tarihine kazandırmak...",

Sayın Hocam! Amacınıza saygı duyuyorum. Bir yazarımızın sizleri göklere çıkarması, çalışmalarınızı övmesi bence biraz abartmadır. Çektiğinizi söylediğiniz fotoğraflarla hazırlayacağınız eseriniz size getireceği unvanı, kazanacağınız dünyalığı göz ardı ettirmiş gözüküyor. Yukarıda da bahsettiğim gibi sizin gün

yüzüne çıkartacağınız tezhip ve güzel yazılar zaten tespit edilmiş ve gün yüzüne çıkartılmıştır. Siz de bunu biliyorsunuz, fakat ne hikmetse bilmezlikten geliyorsunuz ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Kataloglar çok ilkel...",

Sayın Hocam! Ankara Milli Kütüphanesinin katalogları çok mu modern, hemen aradığınız kitabı bulabiliyor musunuz? 1991 tarihinde tarafımdan bizzat parası ödenerek 10 adet alınmış "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi Dewey" adlı çalışmamın 1999 Ağustosunda yaptığım incelemede daha kayıt altına alınmadığı, okuyucu hizmetine numara ve kaydı olmadığı için sunulmadığını. Yada Süleymaniye Kütüphanesindeki el yazması kitaplar kataloglandı mı yoksa, halen tasnifleri Dewey Onlu Sisteme geçilemeyerek 1950 yılından önceki tasniflerle mi duruyor? Belki bilmiyorsunuz, bu sizin kabahatiniz değil ben görevde iken el yazma kitaplar Ankara Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün emri ile katalog ve künye çalışmaları için götürüldü. Ben karşı çıktım. Uzmanları burada

görevlendirin dedim. Ankara'ya yollamayalım dedim de sözümü ve gücümü yetiremedim. El yazmaları 2 yıla yakın orada kaldı. Ankara'dan geldiklerinde sayım ve kontrollerde birkaç vakıf mührünün eksik olduğunu rapor vererek Genel Müdürlüğe yolladım. Gelen müfettişler haklı olduğumu gördüler ve rapor tuttular. Fakat sonraki işlemler ne oldu (!) bilemiyoruz. Bizce de meçhuldür. Ben bir kitapsever olarak sizin yazma deposundaki çalışma ve kontrolünüzden de şüphe duydum.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Cilt kapakları tamir edilmiş ancak, kitaplar yeterince korunmadığını gördük...",

Sayın Hocam! Gördüğünüz o cilt kapakları Cumhuriyetten önce yapılan tamiratlarla ilgilidir. 1979 dan sonra göreve başladım emekli olduğum tarihe kadar da herhangi bir tamir olduğunu duymadım. Hocam ! Acaba biliyor musunuz bilmem. Bir cilt kapağının tamiri için bir kütüphane bu işleri yapan uzman kütüphaneye müracaat etse bir kitabın cildinin ne kadar zamanda yapıldığını. Merak ederseniz lütfen Konya Yazmalar Kütüphanesinden bir kitap için gün alın.

Gelelim kitapların yeterince korunmasına. Acaba korunmamış dediğiniz kitaplar kaç tane, mürekkep yanığı olan 4 kitaptan mı bahsediyorsunuz? Bu kitapların yanma olayı acaba sizce kaç yıl önce meydana geldi? Çok mu yeni! Lütfen işi abartmayınız. Bakımsız dediğiniz kitapların lütfen listesini dergimize yollayınız da biz de inceleyelim. Bakın Hanımefendi. Yanmış kitapların Bunların bakımlarının yapılması imkânsız. Bunları yeniden kazanmak çoğunlukla imkânsız! Bildiğiniz gibi bu kitapların düşümleri de kolay kolay yapılamıyor. Aynen saklanıyorlar. Yeterince korunmuyor kanaatiniz zannedersenem sizi Yazmalar Deposuna götüren ve depo koridorunda depoyu açık bırakarak size emanet eden kütüphane personelini mi kastediyorsunuz? En son sizin inceleme yaptığınız Hasan Paşa Kütüphanesini baz alırsak 1963 yılından bu güne korundu da şimdi mi korunmuyor?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Çorum'daki el yazması eserler artık buranın iklimine alışmış. Başka bir yere örneğin Ankara'ya götürülmesi kitapların korunması açısından sakıncalı olur. Mikrofilm

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

makinesi, bilgisayar olmalı. Kataloglar yenilenip ortaya konulması lazım...",

Sayın Hocam! Demek ki biliyorsunuz. El yazma kitapların değil bir başka ile götürülmesi, bir başka mekâna da götürülmesinin yapacağı sakıncaları söylüyorsunuz. Bizim zamanımızda okuyucuya kitap günlük 6 saat incelenmesi için verilirdi. Gerekçesi ne idi? Söyleyeyim. El yazması kitap alıştığı ortamdan fazla ayrılmamalı, alıştığı rutubet ve hava dışında kaldığı zaman sudan çıkan balık gibi olur düşüncesiydi. Mikrofilmi işine gelince çok eski bir teknoloji olarak kullanılmaktadır bu işlem. Otomatik bir mikrofilm makinesi bugün 150.000 \$ civarındadır. Buna ek olarak ta bir yarısı kadar 5-6 mikrofilm okuma ekranı gereklidir. En aşağı 70 m2 bir özel mekâna sahip olmak gerekmektedir. Ayrıca çekilen mikrofilm periyodik olarak belirli bir yıl sonra yenilenmesi gerekmektedir. Bunları da yaptığımızı var sayarsak; bu filmleri saklamak için ayrı bir kimyevi özelliği bulunan depo gerekmektedir. Bu sistem yerine; yaklaşık 50-60.000 \$ a dijital kamera, SD yazıcı ve kuvvetli 2 bilgisayar, program ve fiyatı 1.5 \$ 7000 SD disk ile özverili 2-3 personel kütüphanenin tamamını 2-3 yıl gibi zamanda ölümsüzleştirebilir. Katalog yenilenmesine gelince:

Kütüphaneler Genel Müdürlüğü katalogu hazırladı. Kitapların künyesi, birinci sayfa, son sayfa, konusu, yazıldığı yer, müellif hattı, hattat ismi ve diğer teknik konular tamam da, Kitabı yazdıracak ADAM bulamadılar. Bastıracak PARA bulamadılar. Sayın Hocam Gazetedeki konuşmamızda bahsetmişti. Dizgiyi yapacak Türkiye'de 10-15 ancak var. Bu sıkıntılı ve zahmetli iş birkaç günde olmaz. Dikkatli bir operatör günde ancak 1 sayfa hazırlayabilir. Bakanlığın verdiği dizgi parası ile de hiç olmaz. Belki Sayın Valimiz ilgilenir, belki Belediye Başkanımız, Belki TO Başkanımız. Verirler dizgi parasını ve baskı masrafı. Bastırdıktan sonra bütün Dünya Milletlerin Milli Kütüphanelerine postalama masrafları da verilirse bu iş olur.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...sayısı 4 bine yakın el yazması eser için ayrı bir kütüphane hasredilmesi gerekiyor...",

Sayın Hocam! Yukarıda belirttim. El Yazmalarını yerinden oynatmak, başka bir mekana taşımak o kitapları çöpe atmaktan başka bir işe yarar hale getirmekle eş

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

değerdir. El yazmaları hava değişiminden dolayı ya ev ekmeği gibi kururlar, yada rutubet yada nem değişikliği yüzünden bezir yağından yapılmış olan mürekkepleri sulanır yada aharlı kağıt birbirine yapışır. Hasan Paşa Kütüphanesi Yazma Kütüphanesi olarak işlevini koruyor. El yazmaların okunduğu zaten bir odası var.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...şimdi burada rastlayacağımız bir eser, ortaokullara, ilkokullara tavsiye edilen kitaplarla bir arada bulunuyor. Bu çok yanlış..."

Sayın Hocam! Yukarıda da bahsettim. El Yazması Kitapların bulunduğu yere sizi indirmeleri büyük bir hata. Bu hatayı işleyenlerin hatasını bir tarafa bırakalım da sizin beyanınıza bakalım. Hanımefendi! Bir kütüphanede ilkokul kitabı da, ortaokul kitabı da, yasak yayında, güncel yayında bulunur. Hasan Paşa Kütüphanesinde de bulunması normaldir. Depoya hakkınız olmadan inmişsiniz. GÖRMEDİNİZ Mİ Depoda Küçük Boy Matbu Deposu, Orta Boy Matbu Deposu, Büyük Boy Matbu Deposu ve EL YAZMASI KİTAPLAR DE POSU ayrı ayrıdır. Beyanınızda çok çirkin bir iftirada bulunuyorsunuz. Bütün kitaplar yan

yana aynı depoda saklanıyor gibi beyanat veriyorsunuz. Utanın aldığınız tahsilden ve kariyerinizden. Burada yanlış nedir. "40 yıllık Kâni" sizin beyanınızla olur mu "Yani". Acaba yanlış olan sizin beyanınız değil mi?

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...7-8 Hasan Paşanın memleketine en değerli armağanlarından olan, Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eserler...",

Sayın yazarım! Burada sadece Hasan Paşanın bağışladığı eserler değil, merkez ilçede bulunan diğer kütüphanelerden ve bu güne kadar bağışlanan eserlerdir. Ayrıca El Yazmalarımız sadece Hasan Paşa Kütüphanesinde değil İskilip İlçe Halk Kütüphanesi'nde de bulunmaktadır. Götürülmek istenen bu iki kütüphanemizde bulunan El Yazması eserlerdir. İskilipli hemşerilerimize de duyurulur.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...bu günkü

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ilkel koruma teknikleri ile zamana direnmeye çalışıyor...",

Bugünkü ilkel koruma teknikleri ile zamana direnmeye çalışıyor diyorsunuz. El yazma kitapların ilkel olarak korunduğunu nereden biliyorsunuz? Modern koruma ile ilkel koruma arasındaki kıstası nasıl ve nereden tespit ettiniz? El Yazması eserlerimiz doğduğu yani yazıldığı günden bu güne zamana direniyorlar.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...Çorum'un kültür hazinesi niteliğindeki eserlerin taşınması önlendi ancak o günden bu güne kadar ne yazık ki korunması için bir adım atılmadı...",

Bugüne kadar korunması için bir adım atılmadı diyorsunuz? Bu beyanınıza bakılırsa 1992 tarihinden bu güne kütüphanede bir görevde bulunuyordunuz da kimsenin haberi mi yoktu?

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...Bugün kütüphanede zamanın etkisiyle elle tutulduğu zaman

dağılabilecek hale gelen eserlerin korunması özel bir teknik gerektiriyor. Bu teknik de Hasan Paşa Kütüphanesinde yok ...",

Sayın yazar! bu elle tutulduğu zaman dağılabilecek hale gelen eserlerin deyince: acaba siz bu yorumu neye dayanarak ve nasıl gözlemleyerek yazdınız ? Dediğiniz şekilde Hasan Paşa Kütüphanesinde bu teknik yok diyorsunuz. Bu teknik acaba Türkiye'nin hangi kütüphanesinde var? Ben bilmiyorum. Bana belgeleyerek bildirirseniz öğrenmiş olurum.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "... konunun uzmanları yaklaşık 5 yıl önce gündeme gelen Hasan Paşa Kütüphanesi'nin el yazması eserler için ihtisas kütüphanesi haline Gelmesi düşüncesinin o günden sonra unutulduğuna dikkati çekerek...", Sayın Yazar! Konunun uzmanları diyorsunuz. Kim bunlar? Sakın ha araştırmaya gelen Prof. Ve Dr. lar demeyin. Sizin gazetede bulundukları beyanda Çorum'da bulunduklarını bile bilmediğini ve bu kitapları keşfettiğini beyan etmişti.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Sizin uzman olarak gördüğünüz kişilerin niçin adını vermiyorsunuz?

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "... Çorum'da sayıları 4 bini bulan tek nüsha nadide eserlerin...",

Sayın Yazar! Çok güzel söylemişsiniz de ne yazık ki; Hasan Paşa Kütüphanesinde ünük eser sayısı onlarla ifade edilir. Nerede o sizin söylediğiniz TEK NÜSHA ESER bu dediğiniz 1992 yılında toplanan 15.000 eserin içinde bile 100' geçeceğini sanıyorum. Çok abartmış ve atmışsınız serde her halde avcılık var.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Mümtaz İDİL'İN: "... Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan el yazma eserlerin bu imkanlarla korunmasının mümkün olmadığını, Çorumluların sahip çıkmadıkları taktirde, el yazması eserlerin...,

Bu beyanınıza önce çok kırılmıştım. Kendi odasında keşke beyanda bulunmasaydınız demiştim. Bir açıklama yapmadı. Fakat sizin de muhakkak bir **ÇORUM'DA**

şeylerden haberinizin olacağını düşünemedim. Evet! Çorumlular sahip çıkmazlarsa bu El Yazması eserlerimiz elden gidecek. Giden eserlere mi yanarsın, Çorumluların araştırma ve TEZ çalışmaları için Ankara'ya, Konya'ya gitmelerine mi yanarsın.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Mümtaz İDİL'İN: "...eserleri bu şartlarda korumak mümkün değil...",

Sayın Kültür Müdürüm! Acaba siz Çorum'a geldiğinizden bugüne kadar Hiç Hasan Paşa Kütüphanesinin Yazmalar Deposuna girip gördünüz mü? Kulaktan dolma beyanlara, dolduruşa getirilerek beyanda bulunduğunuzu zan ediyorum. Bakınız, inceletiniz, 1994 yılına kadar Hasan Paşa Kütüphanesinin 3 kadrolu bekçisi vardı. Bu bekçiler ne oldular? Kadrolarını kim kullanıyor? Bunları tekrar işlerine görevlerine verin. Hasan Paşa Kütüphanesinin 24 saat korunmasını tekrar sağlayın. Müdürlüğünüzü gösterin. Emrinizdeki insanlar düşük maaş alabilirler. Fakat bu düşük maaş almaları onların asli görevlerini yapmasını savsaklamasını gerektirmez. İşlerine gelmezse, bu ücret az gelirse çeksin gitsinler.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Hakimiyet Gazetesinin 19.07.2000 tarihli nüshasında: Belediye Başkanımız Prof. Dr. Arif ERSOY: "...Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eski eserlerin başka bir kente taşınmasının söz konusu olamayacağını söyledi...", "... Ancak bu eserlerin korunması için de yetkili kurumlar gerekeni yapmalı...",

Sayın Başkanım! Salefiniz Rahmetli Turan Bey el yazma kitapların Çorum'da kalması için büyük fedakârlıkta bulunmuştu. Kültür Bakanlığına Belediye bünyesinde olabilecek işlerin yapılacağı sözünü vermişti.(tafsilatlı olarak tarafımdan hazırlanan ÇORUM 1997 adlı çalışmamın 125-132. Sayfalarında bulabilirsiniz) Bizde Rahmetliye eksiklerimizden bir sıra depolarımızda bulunan raflardan yapılmasını talep etmiştik. Bir sıranın 2 veya 3 sıra çelik rafı yapıldı. O sıralar seçim telaşı ile kütüphanenin çelik raf işi yarım kaldı. Şimdi sizden bir Çorumlu olarak, Orta Boy Deposunda yarım kalan rafların tamamlanması için girişimde bulunulmasını istirham ediyorum.

Kitapların ve katalogların hazırlanması için maddi yardımınızı bekliyorum. Verdiğiniz demeç politik bir demeç. Neler yapacağınızı lütfen kaleme alarak dergime gönderiniz. Yapacaklarınızı hemşerilerimize duyuralım.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN:"...eserlerin burada şartlara uygun korunduğunu söylemek zor...", Sayın ERTEKİN! Sizinle uzun yıllar aynı Bakanlık bünyesinde çeşitli konumlarda çalıştık. El Yazma Kitapların 1992 yılında götürülmesi hakkında gelen yazıda sizin bir çabanızı gördüğümü söyleyemem. Şimdi size soruyorum: Zamanının tespiti sizce de malum olan EL YAZMA ESERLERİMİZ acaba hangi şartlarla daha uygun olacağı hakkında Kültür Müdürlüğünüz zamanında ne gibi çalışmalar yaptınız ? Yapmadınız, neden? Gereken Kütüphane Personeli tarafından yapılıyordu da ondan. Yazmalar Deposu denetim altındaydı, temizliği zamanında yapılıyordu, zararlı haşarat denetleniyordu. Bu gün de inanıyorum gereken önem veriliyor. 3 kadrolu BEKÇİ 24 saat görev yapıyordu . Sonra ne oldu bu üç kadro ? Sizin onayınızla başka görevlere atandı.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN:"...7-8 Hasan Paşa-nın kurduğu kütüphanenin nüvesi burada...",

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Sayın ERTEKİN! NÜVE yerine 7-8 Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan kitapların tamamı ile diğer kütüphanelerden gelen kitaplar ile, bu güne kadar bağışlanan el yazması kitaplar deseydiniz daha anlaşılır olurdu.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN: "...ısı ve nem ayarı sabit tutulduğunda kitapların yıpranması gibi patolojik olay ortadan kalkar...",

Sayın ERTEKİN! siz de biliyorsunuz ki El Yazma Kitapların bulunduğu El Yazması Deposunun nem ve ısıdan etkilenmediğini, kalorifer peteklerinin kapalı olduğunu, yıpranmanın patolojik olduğu kadar kullanımdan da olduğundan bahsetseydiniz kamuoyunu daha doyurucu bilgi verirdiniz.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'NINI: "...ancak bu kültürel hazinemizin korunması ve araştırmacıların istifadesine sunulması mahalli yetkililerin gerekli titizliği gösterdiklerini söyleyebilmemiz mümkün değildir...",

Sayın ILICA! Siz yazınızda Hasan Paşa Kütüphanesinden faydalandığınızı beyan eden yazınızdan sonra mahalli yetkililerin gereken titizliği göstermediklerini beyanınızı anlayamadım. Size istediğiniz kitapları zamanında vermediler mi, yoksa istediniz kitapları mı size vermediler mi? Mahalli yetkililerin hassasiyeti ile neyi kastettiniz?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'NIN: "...Hasan Paşa Kütüphanemizin katalogları yeterli değildir. Kayıt defterlerinden eserlere ulaşmada büyük sıkıntılar yaşanmaktadır..." ,

Kataloglarının yeterli olmadığı doğrudur. Fakat bir araştırmacı (eğer araştırmacı ise) kayıt defterlerinden 2 saat içinde aradığı eserleri bulabilir. Ama o araştırmacı; her gördüğü kitap kaydını not alayım, demirbaş numarasını yazarsa, benzer risalelerin kaydını tutayım derse, günlerce kayıt defterlerinden ayrılmak istemez.

Gelelim katalogların daha iyi olmasına: Çorum İMVAK olarak siz ne yapabilirsiniz? İlahiyat Fakültesi öğretim görevlileri olarak ne gibi katkılarınız olabilir?

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Yukarıda bahsetmiştim. Kataloglar Ankara'da el yazısı ile doldurulmuş olarak basılmayı bekliyor. Üç beş milyarlık bir masrafla gün yüzüne çıkartılmasını bekliyor. Ne dersiniz?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'NIN: "... delinmiş ve tahrip olmuş sayfalar onarılmalıdır, Bu konu ile ilgili uzmanlar çağırılmalı veya geçici görevle çalıştırılmalıdır...",

Sayın ILICA! Sizin el yazmaları inceleyen bir kişi olarak, delinmiş kitaplardan birisini incelediniz mi? Acaba bu delik kitabın hangi yılda meydana geldiğini tahmin ettiniz mi? Zannetmiyorum. Fikir beyan ettiğiniz delik kitaplar bundan en az 100- 120 sene önce meydana geldiğini, bir kitabın onarımının uzman bir kütüphanede kaç ay veya yıl sıra beklemesi gerektiğini ve sıraya girdikten sonra, kaç ayda bir kitabın tekrar aynı olmasa da, tamir görmüş olarak yerine konulacağını sordunuz mu? İlgili uzmanlara Türkiye genelinde kaç uzman olduğunu biliyor musunuz? İki elin parmaklarından az. Görevlendirilmelerine gelince onları Çorum'a değil, Konya'daki uzmanı, Konya'da başka bir kütüphaneye gönderme imkanın olmadığını biliyor musunuz?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'NIN: "... Araştırmacılara tahsis edilen eski yazı okuma odası daha güzel bir görünüme kavuşturulmalı, depo olarak kullanılmamalıdır...",

Sayın ILICA! Araştırmacılara tahsis edilmiş bir odanın varlığını gündeme getirdiğiniz için teşekkür ederim. O odanın daha güzel konuma kavuşturulması siz araştırmacıların daha rahat masa ve koltuklarda oturmaları yerinde olur. Olur da okuma salonlarında okuyucuya hizmet eden masa ve sandalyelerin bile yeterli olmadığını bilerek, 1999 senesinde 60 araştırmacının müracaat ettiğini göz önüne getirirseniz, Kütüphane İdaresine zannedersen hak verirsiniz. Özür dileyerek yine diyebilirim ki; araştırmacılarımızın %95'i sizin fakültenizden gelmektedir. Öğretim görevlisi arkadaşlar o odaya aranızdan biraz para toplayarak sizin deyiminizle "eski yazı okuma odasını" dayayıp döşeyebilirsiniz. Ne de olsa orada inceleme yapacak olan yine sizlersiniz. Her şeyi devletten beklemeyelim.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'NIN:

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

"...bu zenginliğin başka bir kente gitmesine göz yumulmayacağını...",

Sayın MAYATYALI! Bu öneriniz inşallah semada bir hoş seda olarak kalmaz. Dergimize nasıl bir katkınızın olacağını yazılı olarak bildirirseniz bizde sizin yapacaklarınızı Çorumlulara duyururuz. Samimiyetinize bir Çorumlu olarak inanmak istiyorum. Bizde bir şeyler yaparız diye geçiştirmezsiniz İnşallah.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'NİN: "Çorum'un kültürel ve sanayi alanındaki gelişiminin birlikte sürmesi gerektiğini...",

Sayın Malatyalı! Yeni TOB seçildiğinizde meclisinizde birkaç yazara destek verilmesi hakkında verilen sözlü bir öneriye hatırlayınız ne cevap vermiştiniz de bir gazete de bunu yazmıştı. Birde; yönetime geldikten sonra TO Başkanlığı olarak sizce ne gibi bir basılı, görsel katkınızın olduğunu merak ediyorum ve diyorum ki biz TO Başkanlığı olarak Hasan Paşa Kütüphanesinin ne eksigi varsa "maddi ve manevi " katkımızla yerine getireceğiz demeniz.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'NİN: "...Bu eserlerin Çorum'da korunması için devlet ve özel kuruluşların ne gerekiyorsa yapması lazım...",

Çorum'da korunması için devletten yani Kültür Bakanlığında hiçbir şey beklemenizi eski bir kütüphane personeli olarak belirtirken, yukarıda da verdiğim cevaplarda elimizdeki imkanı ve personeli de kaçırmamaya bakalım. Evet dediğiniz gibi özel kuruluşların ve bilhassa İl Özel İdaresi ve Belediye Meclis bütçelerinin belirli bir yüzdesinin Kültür için ayrıldığı ve derneklerin standart bir maddesi olarak eğitim ve kültür maddesinin de kullanılmadığı yada kendi kültürel etkinliklerde kullanıldığı olağandır. Bu maddenin Hasan Paşa Kütüphanesine yönlendirilmesi yerinde olur.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'NİN: "... Asırlardır burada duran eserlerin yine Çorum'da kalması için üzerimize düşeni yapmaya hazırız..." ,

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Sayın MALATYALI! Atalarımızın bizlere emanet ederek bizden sonraki kuşakların faydalanmasını istedikleri bu eserlerin Çorum'da kalması için yapacağınız katkılara şimdiden teşekkür ediyorum.

Hakimiyet Gazetesinin 21.07.2000 tarihli nüshasında: Çorum Esnaf ve Sanatkarları Odası Başkanı Arif ERDAL"... Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eserlerin Çorum'da kalması için üzerlerine düşeni yapacaklarını söyledi...",

Sayın ERDAL! Ecdadımızın bizlere emanet ederek bizden sonraki kuşakların faydalanmasını istedikleri bu eserlerin Çorum'da kalması için yapacağınız katkılara şimdiden Çorumlular adına teşekkür ediyorum. Neler yapmak istediğinizi de dergimize bildirmenizi istiyorum.

Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Yazma Eserler Sahip Arıyor başlıklı yazı:"...Hasan Paşa Kütüphanesi'nde uygun olmayan şartlarda muhafazası yapılan el yazma...",

Bu yazıyı kaleme alan arkadaşımız el yazması eserlerin muhafazalarının uygun olup olmadığı hakkındaki mütalâasını ve görüşünü hangi kıstaslar altında yazdığını

merak ediyorum. Acaba El Yazma kitapların çelik raflarda, çelik kapılı kapalı ayrı depolarda, muhafazalı yerde göz bebeği gibi yıllardır küflenmeden, kurtlanmadan, mürekkep yanığı olmadan, sayfa aharlarının yapışmadan muhafaza edildiğini bir zahmet kütüphaneye giderek inceledi mi? Hayır! Bunlardan hiç birini yapmadı. Kulaktan duyduğunuz, Çorum'a incelemeye gelen bir Dr. delikli (kurt yenikli),muhafazası yapılmayan, bütün kitaplarla aynı yerde duran beyanlarla yazdınız. Yazdınız da beyanınızla; Çorum'daki el yazma kitaplara iyilik mi ettiniz. Hayır. Bir yorum yaparken kulaktan dolma değil, araştırılarak, gerçekler bulunarak yazmalısınız.

Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Yazma Eserler Sahip Arıyor başlıklı yazı: "...Buharaevler'de yapılan kütüphanenin bir katı ya da önümüzdeki günlerde çalışmaları bitirerek açılacak olan yeni müze binası...",

Yine yazınızda ahkam keserek Buharaevlerdeki kütüphanenin bir katını, ya da yeni açılacak müzeyi önermişsiniz. Acaba bu kitapların yeni yerine adapte olana kadar kaç tanesi birbirine yapışacak, kaç tanesinin meşin ciltleri çürüyecek, kaç tanesinin mürekkebi

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

yanacak. Düşündünüz mü?

Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Kitapları Durumu Vahim başlıklı yazıda: "...Prof. Dr. Ali YARDIM: Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan bu el yazması eserler manevi değerlerin yanında, öyle büyük bir değere sahip ki, yurt dışında, ABD ve Avrupa'da her biri trilyonlarla ifade edilen rakamlarla değer bulur" ,

Sayın Hocam! Manevi değerlerinden başka, maddi değerinden de bahsetmişsiniz. Ya kültürel değeri, Milli değeri nedir?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Yazmalarda Umut; Bakan Çay başlıklı yazıda: "...Dr. Abdulbaki ÇAY adına Danışmanı Mustafa AYDOĞAN Gazetemize bu teminatı verdi...",

Sayın yazar! Zannedersen Sayın Bakanımız hasta yatağında olduğundan, danışmanı tarafından böyle bir teminat verilmiştir.

Fakat Bakanımız bu işe nasıl "bakacak". Göreceğiz.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Yazmalarda Umut; Bakan Çay başlıklı yazıda: "...AYDOĞAN Bakan ÇAY'IN Kültür Bakanı İstemihan TALAY ile görüşebileceğini...",

Bakanımız şu anda rahatsız, Kültür Bakanı ile görüşeceğini zannetmiyorum. Çorum'da bir tabir vardır bilirsiniz "Önce can...."

Hakimiyet Gazetesinin 24.07.2000 tarihli nüshasında: Hatipoğlu Şiir Albümü İmzalıyor başlıklı yazıda.,

Sayın millet vekilimizin şiir okumaktan, medyatiklikten,şiir yazmaktan başka bir görevi yok. Bol bol konuşmaktan başka bir işlevi de yok. Ben hatırlayamıyorum Sayın Millet Vekilimiz bu güne kadar Çorum'a ne yaptı. Bileniniz varsa söylesin.

Çorum'a şu kalıcı işi yaptı desin. Çorum'daki el yazma eserler onun nesine.

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: ...El Yazması eserlerin Çorum'da korunmasının mümkün

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

olmadığını kaydeden Bakan Çay..."

Yukarıda söylemiştim. Bakanımız duruma iyi bakamadı. Sayın ÇAY'ın Hasan Paşa Kütüphanesindeki el yazma eserlerin hangisini acaba BAKAN olarak gördü. Bir tanesine bile bakmadığını zannediyorum. Birde korunmasının mümkün olmadığından dem vuran bakanımız,bu konu gündeme gelene kadar nasıl korundu ? Bu güne kadar nasıl yerinde kaldı. Acaba ?

Sayın Bakanım ! Gelin kitapları yerinde inceleyin kararınızı ondan sonra verin. Şayet kendiniz gelemerseniz,yeminli birkaç uzman gönderin. Bu güne kadar kaybolmamış,bu güne kadar defolma olmamış,bu güne kadar yerinde durmuş kitapların yine yerinde kalıp kalmayacağını hakkında beyanınızı sonra verin.

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: "...Yazma eserlerin tedavi görmesi ve mikrofilme alınması ve bu yolla korunması gerektiğine dikkat çekti..."

Sayın Valim ! Yazma Eserlerimizin bazılarında 100-120 sene önce meydana gelen kurt yenikleri,cildi bozulmuş kitaplar,sayfaları yıpranmış kitaplar ve yazısı

yanmış kitaplar bulun-maktadır. Bunların onarılarak yeniden hayatlarının uzatılması gereklidir. Mikrofilm teknolojisi el yazması bulunan büyük kütüphanelerde 1940 yıllarda kullanılan bir teknoloji olarak işlevlerinin sürdürmesi normaldir. Bu makineler bir röntgen makinesi büyüklüğünde olup,sayfa sayfa kitabın filmlere alınması,filmlerin banyosu ve bu filmlerin büyütülerek okunması için okuma araçları gerekmektedir. Bu teknoloji yerine;bilgisayar teknolojiye yeni geçilmektedir. Bilgisayar 8-10 bin dolarlık bir yatırım,birkaç bin dolarlık dijital kamera veya fotoğraf makinesi de pahalı bir sisten değil. 3-4 yüz dolarlık SD yazıcısı da para değil. Fakat iyi ve kaliteli 7-8 bin boş SD gerekli. Bunlarda temin edilir de. Öz veri ile çalışacak personel bulunabilir mi acaba ?

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: "...Çorum'da yazma eserleri koruyacak bir kütüphane yok..."

Sayın Valim ! Yukarıda bu konulara değindim. Hasan Paşa Kütüphanemiz korunmalı, muhafazalı. Tek

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

eksiği başka kadrolara atanan bekçiler.

Hakimiyet Gazetesinin 01.08.2000 tarihli nüshasında: Üzelgün Yazma Eserlerin Takipçisi başlıklı yazı : "...teknik boyutun açıklığa kavuşturulması ile mali boyutun açıklığa kavuşması ile mali finansman boyutunun açıklığa boyutunun da belirleneceğini..."

Sayın Valim ! Yukarıda söylediğim gibi mali boyut birkaç on bin dolarla halledilir.

Hakimiyet Gazetesinin 01.08.2000 tarihli nüshasında: Üzelgün Yazma Eserlerin Takipçisi başlıklı yazı : "...bina konusunda önemine değinerek,binanın iç dizaynının yapılması da bu teknik boyutun belirlenmesine bağlı olduğuna dikkat çekti..."

Sayın Valim ! Hasan Paşa Kütüphanesinde El Yazma Eserler Deposu,El Yazma Eserler Okuma odası mevcuttur. Benim kanaatimce merkezde başka bir kütüphaneye taşımaya,yeni bir kütüphane yapılmasına gerek yok. Hasan Paşa Kütüphanesinde ufak bir değişiklikle Çocuk Okuma Salonu kaldırılarak yine Bahçelievlerde ki Mehmet Şadisoğlu Çocuk Kütüphanesine yönlendirilerek Hasan Paşa Kütüphanesi İhtisas Kütüphanesi olarak Bakanlıktan müsaade alınarak

düzenlenebilir. Bu da Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne yazılacak bir yazı ile kabul görür kanaatindeyim. Hasan Paşa Kütüphanesi teklifi benim görevde olduğum zaman 7-8 Hasan Paşa Kütüphanesi olarak teklif edilmişti. Bu teklif her nedense 7-8 'i unvan olarak görülerek (sanki Paşa unvan değil) Hasan Paşa Kütüphanesi olarak onaylanmıştı. Şimdi belirsiz bir Hasan Paşa Kütüphanemiz bulunmaktadır. Malumunuz Sarı Çizmeli Mehmet Ağa benzetmesi gibi.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

EL YAZMA KİTAPLARIN BİR MERKEZDE TOPLANILMALARININ SAKINCALARI 1

Mahmut Selim GÜRSEL

1- Çeşitli illerden toplanan eserler,nem ve ısı değişikliğinden dolayı deforme olmaları,küf hastalıklarına daha çabuk yakalanma ihtimalleri büyüktür.

2- Çeşitli illerden getirilen el yazması eserlerin içinde bulunan parazit diğer kitaplarında bu parazitten etkilenmesi mümkündür.

3- Ülkemiz bir deprem kuşağında bulunmaktadır. Toplanan bütün el yazmalarının bulunduğu il 1999 depremi gibi yada daha şiddetli bir depremde tamamının yok olması içten bile değildir. Ayrı şehirlerde bulunan kütüphanelerin misal 10 olduğunu düşünürsek bu ihtimal en aza inmiş olur.

4-Yukarıdaki maddeye ek olarak tabii afetlerden, sel ve yangın ihtimallerini de göz önüne getirirsek bu şekilde birleştirilmiş El Yazmaların tamamını yok etmiş veya suya vermiş yada yakmış oluruz.

5- Olmaz,fakat olacağını düşünürsek bir nükleer savaşta,sadece nükleer bombadan nasip alan il yok olur. Diğer kütüphaneler kurtulabilir.

6- Bir Eski eser düşmanın ; birleştirilmiş olan Kütüphaneyi 2 litre tinelle yok etmesi,4 litre masum kolonya ile kitapların hiçbir zaman kurtarılamayacak şekilde yapışmasını sağlaması mümkündür. Yine yanlış bir uygulama ile kitapların nem oranının 30 yükseltilmesi ile aharlanmış kağıtların birbirlerine yapışması mümkündür. Yine aynı deponun 80 fazla ısıtılması ile kitapların tamamının kavrulmaya başlaması mümkündür. El Yazma Eserler ayrı kütüphanelerde muhafazası bu gibi insan ihmallerinden gelecek zararı o kütüphanedeki kitaplar ile öder.

7- Her ilin milli,kültürel,tarih ve sosyal vb. yaşantıları El Yazma kitaplarda belirli şekilde ve yörelerinin konuşulan dili ile yazılmıştır. Örnek verecek olursak Ankaralı bir araştırmacı Çorum'da yazılmış bir eserde bolca heri kelimesini acaba ne manada okuyacak ve ifade edecektir ? Bu nedenle El Yazma eserler bulunduğu ilde incelemecinin o kütüphanede çalışana

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

sorarak "heri" nedir diye sorabilir ve çalışmasında açıklama yapma imkanına kavuşur. Yukarıda sıralamaya çalıştığım şıklardan bir tanesinin meydana gelmesi ile toplanan el yazması eserlerin pek çoğunu kaybederiz.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

EL YAZMA KİTAPLARIN BİR MERKEZDE TOPLANILMALARININ SAKINCALARI 2

Mahmut Selim GÜRSEL

1- Halkımızı aydınlatmak için Valimizin davetiyle Bakanımızı, Millet Vekillerimizi, el yazma kitaplar için yazı yazarları,kültürün ne olduğunu bilenleri, yardım verebilecekleri belirlediği bir tarihte Hasan Paşa Kütüphanesine davet ederek,El Yazması kitapları sergileyerek tanıtmak ve bilgilendirmek.

2- Toplantıdan hemen sonra Kültür Bakanlığına Çorumluların tepkisi bildirilmeli. Kitapların ilimizde kalması için girişimlerde bulunulmalı.

3- İl Halk kütüphanesinde görevli 3 Kütüphanecinin 2 si acilen ve devamlı Hasan Paşa Kütüphanesinde görevlendirilmesi.

4- Hasan Paşa kütüphanesinin dış güvenliği için kamera sistemine geçilerek,en yakın emniyet Müdürlüğüne bağlı karakol ile bir sonraki karakola irtibatlı alarm sistemi kurulması.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

5- Mevcut bekçi kadrosunda çalışan arkadaşı asli görevine iadesi ile eski bekçi kadrolarının yeniden ihdâsı.

6- Hasan Paşa Kütüphanesinin bünyesinde bulunan "Çocuk Kütüphanesi" bölümü aynı mahallenin bir sokak üstündeki "Mehmet Şadisoğlu Çocuk Kütüphanesi"ne yönlendirilmeli.

7- Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan Çocuk Kütüphanesi bölümü El Yazmalar İnceleme Salonu olarak tahsis edilerek araştırmacıların hizmetine sunulmalı.

8- Hasan Paşa Kütüphanesine teknik açığı kapatacak en az 3 bilgisayar, güç kaynağı,dijital kamera SD yazıcı,laser yazıcı,renkli laser yazıcı, kuvvetli bir scanner temin edilerek kitapların SD ye alınması sağlanmalı. Orijinal SD ler arşivlenerek, araştırmacının istediği kitap yeni SD ye aktarılarak arşivin çoğaltılması sağlanmalı.

9- Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün hazırladığı El Yazmaları Tanıtım Katalogu getirtilerek bastırılmalı,El Yazmaları ile ilgilenen dünya kütüphanelerine ve üniversitelere gönderilmeli.

10- El Yazması Araştırmacı salonuna SD okuyucusu olan en az 8 bilgisayar,bilgisayar masası ve diğer mefruşatlarla döşenmeli. SD incelemesi yapan araştırmacı orijinal kitabı görmek istediğinde depodan çıkartılarak şimdiki El Yazması İnceleme odasında memur nezaretinde incelemesine sunulması.

Bu uzun yazımı saat 02/08/2000 tarih 03.55 te tamamladım. Bundan sonra yazılacak yazıları bekleyemediğim için üzgünüm. Dergimiz elinize geçtiğinde belki bu problem halledilmiş olur. Benimde cevaplarım boşa gider.

Hemşerilerimize verilen bilgilerin bazı yanlış anlamalara meydan verdiği kanaati ve 1992 tarihinde yine aynı yarayı kanatmalarından dolayı duyduğum üzüntü ile yazdım. Saygılarımla.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

<17>ÇORUM'DAKİ ESKİ ESERLER

İsmet ÇENESİZ

Bugünlerde Çorum'da gündemde olan bir konuda kütüphanelerimizde olan Eski Eserlerin "El Yazması Kitapları"n yeterli koruma sistemi olmadığından Bursa'ya veya Konya'ya belki de Ankara'ya götürülmesi konusu gündeme getirilmektedir.

Çorumlu gayet tabi ki bu "ata yadigarı" eserlere sahip çıkmalıdır,çıkacaktır da. İşin başında yine fakirlik edebiyatları,para yokluğu,halktan para toplamayı tavsiyeler var. Tabi ki böyle bir iş için işin önünde güvenilir adamlar,işe candan sarılanlar,bu işi bilen birileri olursa gerekli yardımı herkes karınca kararınca yapar.

Ama hükümet nerede ? Yapılan israflara bakıyoruz da buraya harcanacak "devede kulak kalır" MHP gibi geçmişimize eski kültüre ehemmiyet veren ve iktidarda olan bu parti neden sahip çıkmıyor ? bir bakanımız,iki millet vekilimiz bu işe eğilirlerse "kına gibi un ederler". Fakat ne hikmetse bakanımız bu işe sahip çıkmadığı hakkında basında yazı çıktı. Kendilerinden rica ediyoruz. Bu işin arkasını bırakmasınlar.

ŞİMDİ BİZ DE ÇORUMLU OLARAK BU İŞE KATKIDA BULUNMALIYIZ.

Çorum nice büyük uygarlıkların yaşadığı bir tarihi topraktır. Hititlere başşehirlik yapan yer bu topraklarda kurulmuştur yani beşiklik etmiştir.

Borsa Başkanımız,Mahmut Özdemir, TSO Başkanı Kenan Malatyalı,ESO Başkanı Arif Erdal maddi ve manevi desteklerini vereceklerini gazetede beyan ettiler.

Sayın Valimiz birine veya birilerine görev vereceğini söylediğini gazeteler yazdı. Çorum kütüphanelerinde inceleme yapan araştırmacılardan Doc. Dr. Ayşe Üstün : "Umduklarından zengin eski eser olduğunu, gelecek kuşaklar için büyük önem taşıdığını" gazetede vurguluyor. Yine aynı ekipten Rprof. Dr. Ali Yardım : "Çorumluların bu kütüphaneye sahip çıkılması gerektiğini, ÇORUM'A AİT BİR DEĞERİN yerinde muhafaza edilmesinin önemine " işeret etmekte,ayrıca "buradaki kitapların da ilmi araştırma yapılabilecek temel kaynaklar var" sözleriyle Hasan Paşa Halk

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Kütüphanesinin değerini ortaya koymaktadır. Bu kitapların Çorum ve Çorumlu tarafından Çorum'da muhafaza edileceğine inanıyorum.

Diğer bir yönüyle;"el yazması kitapların" başka bir vilayete gittiğini düşünelim. Kitapların yarısı yolda heba olur,kalan yarısı da çalınır, çırpılır. Tarihi değeri olan kıymetli kitaplar kaybolabilir sanıyorum.Böyle bir hataya Kültür Bakanlığının düşmeyeceğini ümit eder. Şimdiden çorbada tuzu olanlara saygılarımı sunuyorum.

Hoşça Kalın. ECE SERAMİK

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

<18>YAZMA ESERLERİN KADERİ VE KÜLTÜR BAKANLIĞIMIZ

Metin KALYONCU Emekli Kütüphane Müdürü

Ben 38 yıllık memuriyet süresi neticesinde emekli olmuş bir kütüphane Müdürüyüm. İskilip ve Çorum Hasan Paşa kütüphaneleri Orta Anadolu'da önemli el **ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ 116**

yazma Eserlerin bulunduğu kültür kuruluşlarıdır. İskilip Halk Kütüphanesinde içerisinde "ÜNİK" nüshalar bulunan 529 adet el yazması eser bulunmaktadır. Memuriyetim süresince birkaç defa yazma eserlerin bir merkezde toplanması fikri gündeme getirilmişti. Türkiye çapında yazma eserlerin bulunduğu bölgelerin halkından, kitapseverlerden,bu eylemin fayda ve zararlarını bilimsel bir şekilde değerlendiren kitap ve kütüphane uzmanlarından sert tepkiler alınca bu düşünceden vazgeçilmişti.

Bu yıl ise;konu yeniden gündeme getirilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

25.04.2000 gün ve 143 sayılı yazıları ekinde Başbakanlığa intikal ettirilen "Türkiye'de Kültür ve Sanatın Geliştirilmesine Yönelik Yasal ve Yönetmelik Önlemlerin Araştırılması" ile ilgili 2000/6 sayılı rapor kütüphanelere acele ve günlük olarak gönderildiğini öğrendim. Konuyu inceledim. Devlet Denetleme Kurulu raporunda çok haklı, ancak Kültür Bakanlığı suçluların telaşı içinde görülüyor. Çünkü ilgili raporun ÖNERİ :3 bölümünde özet olarak : "Kültür Bakanlığınca Türkiye Yazmaları Toplu Katalogu (TÜLATOK) projesi 1978 yılında uygulamaya konulmuştur. Yapılan hesaplara göre Yurdumuz kütüphanelerinde yaklaşık 600.000 yazma eser bulunmaktadır. TÜLATOK kurulalı 22 yıl geçmiş. 17.877 eser kataloglanmıştır. Yani 17.877 el yazması eserin nüfus cüzdanı çıkarılmış, geriye yaklaşık 582.000 adet kimliği bilinmeyen eser kalmış, ilgi beklemektedir. Çok iyi biliyorum. TÜYATOK'un ilk Başkanı Rahmetli İsmet PARMAKSIZOĞLU ve Baş Yardımcısı hemşehrimiz Sayın Abdullah UYSAL zamanında, (1978) bu işin önemine inanmış 15 hevesli uzman Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün Sakarya caddesindeki hizmet binasının bir katında şevkle hizmet veriyorlardı. Bakanlık o zaman işi ciddi tutuyordu. Zamanla bu işin önemi unutuldu. Raporda konu ile ilgili

projede sadece 2 kişinin çalıştığı belirtilmektedir. Kültür Bakanlığının ilgisini siz değerlendirin. Bakanlığın emri Kültür Bakanlığınca 14.06.2000 gün ve 851 sayılı yazı ile kütüphanelere tamim edilmiştir. Gerekli tedbirlerin alınması emredilmiştir. Emir vermek, bir emri aktarmak kolaydır.

Şimdiye kadar acaba; Kültür Bakanlığının Teftiş Kurulunda kütüphanelerimizi çok iyi tanıyan, tecrübeli, eski eserlerin durumlarını değerlendirebilecek, öneriler getirecek usta müfettişlerin bu önemli hizmet için yazma eser olan kütüphanelere gönderildi mi? Yoksa konu 1978 den bu yana savsaklandı mı?

Acaba; İl Kültür Müdürleri sanatsal sadece il bazındaki çalışmalarından zaman ayırarak bu Bakanlığın kütüphanelerinde var diye, kütüphaneleri ziyaret edip denetlediler mi ? Başarıları ve eksikleri rapor ettiler mi?

İlimiz Hasan Paşa Kütüphanesi ve İskilip İlçe ilk Kütüphanesinin el yazma eserlerin (TÜYATOK kurulmadan önce) tespit fişleri bu konuda uzman kişilere kütüphane görevlileri tarafından yaptırılmıştı. Hatta bir nev'i katalogu andıran 12 sayfadan müteşekkil detaylı

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

bilgi içeren eser listesi Kültür Bakanlığımıza, Süleymaniye Kütüphanesine gönderilmiş ve araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. İskilip Kütüphanesinde yazma kitaplar çift kilitli odalarda, camekanla kilitli dolaplarda, havadar bir mekanda muhafaza edilmektedir. Demek ki; Milli Kütüphane kadar hizmete amade (hatta oradan daha kolay hizmet sunan) kütüphanelerim vardır. Bunları tespit edilmekten, bir merkeze kitapların toplanması telaşı yersiz ve acele görmekteyiz.

Bulundukları bölgeleri kültür ve turizm bakımından değerlendiren maddi ve manevi kazanç temin eden, ata yadigarı bu vakıf eserleri Ankara'ya götürmekle ne başarılacak anlamak güç. Çünkü; bu işin sahiplerinde al yapı yok. Yoksa yasak savma gibi Devlet Denetleme Kurulunun emirleri yerine getirilip, bu eserle Milli Kütüphanenin bodrumlarında kaderlerine mi terk edilecek ? Pek çok sorular aklımıza geliyor.

ÖNERİLERİM:

1- Yazma eserlerin bulunduğu milli ve bütün kütüphaneler iyi bir şekilde denetlenip, bakımsızlık, çalınma vb. hususlarda durum tespiti yapılsın ve yerlerinde değerlendirme için devlet desteği sağlansın.

2- Kültür Bakanlığı kütüphanelerinde atıl olarak da olsa korunan yazma eserlerden önce, piyasada açıkça kitap alıp, satan, yurt dışına kaçırın Bakanlığın ve ilim çevrelerince yakından tanıdığı kitap tüccarlarının evlerden topladıkları kitapları, kütüphanelere yetki ve yeterli ödenek vererek devlete ve kültür hazinemize mal etme çareleri arasın.

3- Taşrada ki yazma eserleri bir merkezde toplayarak, o bölgede oluşabilecek bir afet neticesinde bu eserlerin hepsinin yok olabileceği düşünülmeli. Milli kültür servetimizin yok olmaması için kütüphaneler yerinde iyileştirilmelidir.

4- Kütüphanelerimizi ataletten kurtarmak için çalışmalar yapılmalı, siyasi düşüncelerle yetersiz, bilgisiz ve ilgisiz sadece siyasi tatmin için tayinler yapılmamalı, kütüphanecilerin korudukları değerler düşünülerek ücretleri iyileştirilmeli, üniversite mezunu kütüphanecilerin başka kurumlara kaçmaları önlenmelidir.

Soruyorum Sayın Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne, Çorum ve İskilip Kütüphane müdürleri

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

nerede. Bir avuç gönüllü ile hizmetlerin nasıl yürüdüğü takip ediliyor mu?

İyi bir yazma eser kütüphanesi görmek için İskilip'e buyurun diyor. Bakanlığımızın ilgili birimlerine bu hususta gerçekleri görmeyi, yasak savmamayı tavsiye ediyorum.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

<19>BIRAKIN TARİHİMİZ BİZE KALSIN! Ümit UZEL

Benim TSO Başkanlığım döneminde yaptığımız sanatsal ve kültürel hizmetlerden bizi, belki de başlıcası "Karikatür Yarışmaları" dır.

Bu yarışmaların ardından çıkarttığımız, aynı adı taşıyan "albüm"ler de, Türkiye'de, özellikle karikatür sanatına gönül vermiş, amatör ya da profesyonelce ilgilenen sanatçı ve sanat dostlarınca, her zaman ilgiyle karşılanmıştı. Bunlardan birisi de, tarihi eserlerimizi koruyalım düşüncesinden yola çıkan, "BIRAKIN TARİHİMİZ BİZE KALSIN" karikatür yarışmasıydı.

Ne yazık ki; ben o görevden ayrıldıktan sonra, bize, hep yardımcı olmuş "Sönmez YANARDAĞ'IN gayreti ve desteği ile, ancak bir yarışma daha yapabilmiş, kitabını da Valimiz Atıl ÜZELGÜN'ÜN desteği bastırabilmiştik. Çorum Hakimiyet Gazetesinde, Temmuz ayı ortalarında bir kampanya başladı.

"Kültürümüz Göz Göre Gidiyor" Giden neydi, onu tartışalım.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Spot başlıktan okuyalım.

"Türkiye'nin el yazması eski eserlerin bulunduğu en zengin kütüphanelerinden biri olan Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki sayıları 4 bini bulan el yazması eserler,Çorumlu sahip çıkmadığı takdirde, daha iyi korumak amacıyla Bursa veya Konya'daki özel kütüphanelere taşınacak."

Manşet ve yazının altında Kültür Müdürü Mümtaz İDİL'in görüşleri yer alıyor.

Başlık şöyle:

"Çorum'a kalıcı kütüphane açılmalı"

Sayın İDİL, devam ediyor: "Eğer Çorumlular, bu eserlerin korunması için geçerli girişimleri yapmazlarsa, Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan 4 bin el yazması eser de, Bursa veya Konya'ya götürülür." Yazı bu ifadeyi destekleyen cümlelerle devam ediyor.

Daha sonraki günler, hep buna benzen destekler var. Belediye Başkanı Prof. Dr. Arif ERSOY, Kültür Eski Müdürü Ahmet ERTEKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi Türk El Sanatlar Bölümü Başkanı Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN,TSO Başkanı Kenan MALATYALI, İlahiyat

Fakültesi Öğretim Görevlisi Ali ILICA, ÇOSEB Arif ERDAL gibi arkadaşlardan.

Ayrıca 01.08.2000 tarihli gazetede Vali Atıl ÜZELGÜN'ÜN yazma eserler konusundaki çabaları var. Ve kültür Müdürü Mümtaz İDİL'İ Ankara'ya göndereceği yazılı. Bu yazdığım isimler, Çorum Hakimiyet'in kampanyasını destekleyenler.

Bir tek kişi var ki,"bu eserler Çorum' da korunamaz, çünkü yeterli altyapımız yok" diyor.

O da Çorumlu bir bakan;

Prof. Dr. Abdülhalik ÇAY!

Ne dersiniz?

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

<20>TAŞ YERİNDE AĞIRIR

Dr. Ali EMİNOĞLU

Başlık bir atalar sözüdür. Büyük ihtimalle bu atalar sözü bizim olmalıdır. Dünya milletleri arasında toprakla, taşla haşır neşir olan millet Türk Milletidir. Bu niçin söylenmiştir, bir anlamı var mı ? Bilemem.

Fethiye'de pek çok tarihi yerler var. Bunlardan Kumluova'da olan ve ismini yazarken zihnimde bulamadığım birinde Fransız Prof. Metzuer kazı yapmaktadır. Daha evvel burada yapılan kazılarda bulunan eserlerin hemen hepsi İngiliz kazıcılar tarafından götürülmüşlerdir. Ağır olanlar da kestirilerek nakledilmişler. Fransız profesör bunların yerlerine kopyalarını koymuş. Bize; bunların bir gün yerlerine İngiltere'den getirilip konacağını, eserlerin bulunduğu yerde kıymetlerinin artacağını, medeniyetin ve insanlığın bunu gerektirdiğini söyledi. Bunları yazdıktan sonra asıl meseleye geliyorum. Eskiler buna "sadet" diyorlardı. Torunum bu sözcüğü sordu idi.

Türkiye'de birçok yerlerde olduğu gibi bizde de yerlerinden nakledilmiş eserler var. Alaca Höyük kabartmalarının asıl taşları kes tirilip,at arabalarıyla Çerikli'ye nakledildiğini ve oradan trenle Ankara'ya götürüldüğünü ben biliyorum. Profesör Metzguer'in söyledikleri burada da olacaktır. Eserler yerlerinde anlam taşırırlar ve bunların meraklıları, buralara gelerek etütlerini yapacaklardır.

Bizi ilgilendiren başka bir konu da: "Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi'nde" bulunan "El Yazması Eserlerin" başka bir kütüphaneye nakledilmek istenmesidir. Sayın Kültür Müdürümüz Mümtaz İdil'in dikkatini çekerim.

Bu hikaye bir daha yaşanmış ve itirazlar üzerine vazgeçilmişti. Bu El Yazması eserlerin,v erilen beyanata göre; bakımları ve muhafazaları zormuş ta, bunları birkaç yerde toplamak daha avantajlı olacakmış. Bakımları temin edilecek ve muhafazaları garanti altına alınacakmış (!)...

Bu El Yazma Eserler Çorum Kütüphanesinde toplanılmışlar ve şimdiye kadar çok iyi korunabilmişlerdir. Eserlerin teşhirinde,bizim

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

kütüphanemizde çok mükemmel durumda bulunuyorlar. Rahmetli Vali Varinli'nin misafiri olarak Çorum'a gelen hocamız Rahmetli Prof. Suhey1 Ünver'le Çorum kütüphanesine birlikte gitmiştik. Bu yazma eserlerden 8-10 tanesi kendisi tarafından istenildi ve yine Rahmetli Kütüphane Müdürü Erdemli tarafından hemen önüne dizilivermişti. Hoca bu çabukluktan çok memnun olmuştu. Kendisi eski yazıyı ve Osmanlıca'yı iyi bildiği için gereken incelemeleri birkaç saat içinde yaptı ve pek memnun olarak ayrıldı. O zaman hocamız; bu eserlerin yerinde bulunmasından bahsetmişti.

Bu eserlerin bakımı yerlerinde yapılabilir. Kültür Bakanlığı seyyar bakım ekipleri teşkil ederek Anadolu'nun birkaç ilinde bulunan bu yazma eserleri sırayla yapabilir. Bu bütün dünya ülkelerinde geçerli. Türkiye 'de niçin bu uygulama yapılamıyor ? Yapılamaz mı ? Yapılır elbette.

Eserlerin daha iyi muhafazası sorunu ise ; aldatmaca ve bizlere okunan bir masaldır. Dünyanın ve bu arada ülkemizin hiçbir eseri çalınma tehlikesi dışında değildir. Eserlerin bir arada olması,bu hırsızlık olayını kolaylaştırır bile. Birçok dağınık yer için düşünülecek çalma olayı,bir araya toplanılmışlar için daha kolaydır.

Bunu hayatımız boyunca duyduk ve okuduk. Hırsıza kilit olmaz. Çalınmak istenen eserlerin korunması için, her halde daha mükemmel düzenlemeler kurmak ve iyi yetiştirilmiş, bir de iyi doyurulmuş insanlar çalıştırmak faydalı olur sanıyoruz.

Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi bu eserleri derlemiş, şimdiye kadar bakımını yapmış ve muhafazasını temin etmiştir. Bahanelere inanmıyoruz. Bu düşünceler basit düşünceler. Daha iyi, faydalı düşünceler üretmek varken,halkın elinde olan kıymetli eserleri milli kuruluşlara aldırmanın ve almanın yolları geliştirilerek,halkın elinde bulu-nan kıymetli eserlerin kazanılması yolunu seçmek daha faydalı olur kanaatini taşıyoruz.

Faydasız işlerle vakit kaybedilmemelidir.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

<21>EL YAZMA ESERLERİMİZ

Raşit YÜCEL

Yazma eserlerimiz tekrar gündemde.

Süleyman Fevzi Efendi,Ahmet Fevzi ve 7-8 Hasan Paşanın Çorum'a hediye ettiği yazma eserler,Çorum'un tarihi kimliğinin en önemli belgeleridir.

Son olarak,bir araştırma çalışması nedeniyle Çorum'da bulunan Doç. Dr. Ayşe Üstün'ün yazma eserleri ve akıbetini gündeme getirmesi ile başlayan tartışma,bir önemli gerçeğin su yüzüne çıkartılmasına vesile oldu.

Bu eserlerin Çorum'da kalması herkesin ortak isteği.

Ve bu eserler için ayrı bir kütüphane yapılması için ana konusu.

Fakat ne yazık ki;bu meseleye Kültür Bakanlığı pek iyi bakmıyor.

Yazma kitapların başka illerdeki kütüphanelerine gitmesini durup,durup gün-deme devamlı getiriyor.

Doç. Dr. Ayşe Üstün Hanımefendinin :

"Bu kitaplar ve yazma eserler yerinden oynatılıp,başka bir ile götürülür ise, mevcut durumu dahi muhafaza edemez" demesi dikkat çekicidir.

Sayın Ahmet Ertekin Beyin: (Eski Kültür Müdürü) "Bu eserler mikro filime alınmalı,korumak için ise ısı derecesi ayarlayıcı cihazlar yerleştirilmeli " İkazına kulak verilmelidir.

El yazması dört bin eser Çorum için bir iftihar kaynağıdır.

Tek nüshası olan, İstanbul'da dahi benzeri bulunmayan ebru ve tezhipte ilgili nüshalar altından daha kıymetlidir.

Hayatını günlük meşgaleler ile geçirip,kitabın satırlarından korkan insanlar için bu bir kıymet taşımaya bilir.

Ama kültürü ve tarihi bir hafıza olarak kabul edenler için bu hiçte öyle değildir.

Ve bu eserler mutlaka günümüz harflerine çevrilip basılmalı mazi ile bağımız kuvvetlendirilmelidir.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Yıllarca ecdadımıza ters baktık.

Hatta bu harflere düşman olduk.

Hâlbuki bunlar bizim mazimizdi.

İnsan köküne sahip çıkmalı idi.

Halbuki biz kökümüzü inkar ettik, onları yerden yere vurduk.

Ve tarih bize vakarla cevap verdi:

"Geçmişini unutma !"

"Ecdadını sev" dedi.

Onlardan biz kötülük görmedik.

Bakın Mimar Sinan'ın ilimizde inşa ettiği rivayet edilen Ali Paşa (Paşa) hamamının suyu on kilometre uzaktan getirmişler, kanalizasyonunun ise şehrin beş kilometre dışına taşımışlar.

O asırda,

Şu çevre anlayışına bakınız.

Ve Avrupa.

O asırda pislik içinde kıvanıyordu.

Tuvalet anlayışı bile yoktu.

Bizlerin hâlâ ecdadımıza ve onun bıraktıklarına yan gözle ve inatla baktığımızı görüyoruz.

Elin yabancıları, ta asırlar öncesinden kalma taş yığınlarına akın edip, meraklarını gidermek için buralara kadar geliyor ama biz bundan uzak kalıyoruz.

Konuya duyarlı olanların seslerini yükseltmelerini diliyoruz.

Ama, işi gücü mark, dolar olanlar, şahsi menfaatlerini ön plana çıkaranlara sözümüz yok.

Allah göstermesin. Bu eserler yansa veya kaybolursa bu efendilerin kılı bile kıpırdamaz.

Ama bizim yüreğimiz sızlıyor.

Çünkü tarihimiz heba oluyor.

Telif Eseridir izinsiz

kullanmayınız corumlu2000@gmail.com

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

<22>20. sayı **HAYDİ ÇORUMLULAR !**

Mahmut Selim GÜRSEL Emekli Kütüphane Md. Yr.

Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan "EL YAZMA KİTAPLAR" aradan bir ay geçmesine rağmen ne durumda olduğu hakkında basınımızda gerekli açıklamalar yapılmamıştır.

Ağustos 2000 sayımızda, bazı önerilerde, bazı hemşerilerimizden neler yapacaklarını açık olarak dergimize bildirmelerini istemiştim. Bu satırları yazana kadar; birkaç yazar arkadaşımın YAZMA KİTAPLAR Hakkında ve bir okurumuzun bu sayıda yayınladığımız tepkisinden başka bir tepki ve övgü (gerçi övgü için bu işe girmedim, ben hemşerilerime beni övün diye de bu yazıları yazmadım) göremedik.

Yine geçen sayımızda “El Yazma Kitapların Bir Merkezde Toplanılmaların Sakıncalı” bölümün 4 maddesinde belirttiğim tabi afetlerden yangın ihtimali ne yazık ki dergimizin yayınlanmasından sonra SAYIŞTAY arşivinin üç gün boyunca yanmasını ve itfaiyenin de yanlış bir söndürme aracı ile yangını söndürmek için SU kullanılmasını televizyonda izledik.

Su yerine kuru toz söndürücü kullanılması gerekirken SU kullanılması yangını bitiminden sonra kalan belgeler de kullanılmaz duruma gelmiştir.

Şimdi iyi okuyun bu aşağıdaki satırlarımı
ÇORUMLULAR !

En son çaremizi size açıklıyorum:

Ecdadınızın kim olduğunu biliyorsunuz değil mi?

Dedem ulemaydı, dedem hocaydı, dedem müftüydü, dedem müderristi, dedemin yazdığı kitap vardı hava basanlar.

İşte size mirasınıza sahip çıkma şansı çıktı.

ŞAYET KİTAPLAR BAŞKA ŞEHİRLERE GİDECEKSE?

Siz Çorumlu olarak dedenizin ESERİNİN BU GÜNKÜ MİRASCISINA TESLİM EDİLMESİNİ İSTEYİNİZ? İşte adli makamlar. Vereceğiniz bir veraset ilamı ile birkaç kuruş mahkeme masrafı.

Neredesiniz ey LEBLEBİCİOĞLU SÜLALESİ?

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Neredesiniz ey AHISKALIOĞLULAR?

Neredesiniz ey KURDOĞLULAR?

Neredesiniz ey KAYIŞZADELER?

Neredesiniz ey MAVRALLAR?

Neredesiniz ey ÜVEYZADELER?

Neredesiniz ey MÜFTÜZADELER?

Neredesiniz ey EMİRAHMETLER?

NEREDESİNİZ?

Sadece LEBLEBİCİOĞLU atalarının mirasını isterse, kütüphanedeki kitapların % 40'nı,Mavrallar atalarının mirasını istese Hasan Paşa Kütüphanesinden nakledilen kitapları ÇORUM'DA alı koyarlar.

Evet efendiler!

Durum bu ahvale gelmez de sizler dedelerinizin mirasını istemezsiniz. Çorumlular da atalarımızın bu eserlerini başka şehirlere gitmeden Çorum'da inceleme imkanından mahrum kalmazlar.

Evet! Gelecek kuşakların faydalanacağı, bizlerinde faydalanabileceği eserlerimize sahip çıkınız. Beni

Nasrettin Hoca'nın pozisyonunda bırakmayınız. Bilirsiniz malum fıkradır.

"Bir gün köy halkı Hocaya çıkarlar. Timur'un beslenmesi için köye yolladığı fil köylünün bitin arpa, saman ve otunu tüketmek üzeredir. Bu fili geri alması için Timur'a ancak sen söylersin diyerek Hocaya rica ederler.

Nasrettin Hoca kabul eder bir şartla; Benimle köy ihtiyar heyeti de Timur'un huzuruna çıkacak, beni destekleyecekler der. Köylü kabul eder. Köy heyetiyle beraber Timur'un huzuruna çıkmaya giderken ihtiyar heyeti birer birer sıvışır, Saraya girerken son kişide kaybolur. Kapıda muhafızlar Hocaya sorarlar ne var Hoca? Diye. Hoca bir maruzatımız var der. İçeriye buyur ederle Timur'un huzuruna çıkarlar. Hoca sağına, soluna bakınır kendisinden başka kimse kalmamış. Timur sorar maruzatın nedir Hoca ? Hoca'nın bu yalnızlığa canı sıkılır der ki: Sayın Hakanım ! Biliyorsunuz bizim köye beslenmesi için bir fil yollamıştınız. Zavallı fil yalnızlık çekiyor, eşini de köye gönderirseniz köylü de fil de memnun olacak der." Saygılarımla.

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

24>EL YAZMASI KİTAPLAR TÜRK TARİHİ-TÖRESİ-UYGARLIĞI- EGEMENLİĞİ

Abidin ÇETİN Emekli Öğretmen

"El yazması kitaplar diyince akla TÜRKÜN
TARİHİ gelmiyor mu ?"

ANIT TAŞ MEZARLARIMIZ :

MÖ:740 yıllarında YENİSEY ANIT TAŞ
MEZARLARI'NI diktiren KÜRT (TÜRK) EKANİ
(İLHANI) ALP URUNGU, MS:732 yıllarında ORHUN
SELENGE ANIT TAŞ YAZITLARI'NI diktiren
KÜLTİĞİN (GÜLTEKİN) BİLGE KAĞANLAR ile
TONYUKUK (DONU-GİYSİSİ YIRTIK)... Onlar gibi
onlarca Türk Büyüğü, Türk Tarih ve Siyaset
belgeleri...Türk aydınlarının bunlardan bilgisi, bunlarla
ilgisi var mı ?

İLK EL YAZMASI KİTABIMIZ

1072-1074 yıllarında Kaşkarlı Mahmut tarafından
yazılan DİVAN-I LÜGATİT TÜRK (TÜRK
LÜGATININ DİVANI Arapça-Türkçe Ansiklopedik
sözlük) Türk Dilinin ve Töresini tanıtan, bilinen en eski

KAĞIT EL YAZMASI ki-taptır. Ali Emiri Efendi
tarafından ele geçirilen tek nüsha Millet
Kütüphanesindedir. (Arapça No:4189) İlk kez 1915-1917
arasında Kilisli Rifat (BİLGE) tarafından 3 cilt olarak
yayınlandı. 1939-1942 arasında Türk Dil Kurumu ve
Besim ATALAY tarafından yayınlandı. 1957 yılında
Dehri DİLÇİN Arap alfabesi sırasına göre dizinin
yaptı.(1)

TARİHTE EL YAZMACILIĞI-BASİMEVİ
ÇEKİŞMESİ

Türkiye'ye ilk basımevi (matbaa) İstanbul'a
İspanya'dan göç edip sığınan Samuel ve David Nahmias
adlı iki yahudi kardeş tarafından getirildi. (1493-1504)
İkinci basımevi Abgar Tıbir adlı Sivaslı bir Ermeni
tarafından İstanbul Karagümrük'te bir kilisede kuruldu
(1567) Üçüncü basımevi de Nikodemos Mataksas adlı
bir Rum (İyon-Helen-Grek) kurdu. Dördüncü basımevi
ise İbrahim Müteferrika ve Sait Mehmet Çelebi adlı iki
Türk tarafından İstanbul'da açıldı. (1717) Elyazmacılar
(hattatlar) ile Basmacılar (Makinalı baskıcılar) arasında
emek ve itibar kavgaları başladı. Toplumsal patlama ve
kargaşa olaylarının temelini teşkil etti. Lale Devri

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

Damat İbrahim Paşa'nın "Milletin Sorunlarını Çözemeyen Yönetim Anlayışı" ile birlikte ilk Türkçe basımevi kapanmış oldu.

Osmanlı Hükümeti tarafından ilk Devlet Basımevi olan Hasköy Mühendishane Matbaası açıldı. (1796) Matbaacılık 1911-1921 arasında durgunluk geçirdi. 1928 Harf Devriminden sonra yeniden matbaacılık gelişmeye başladı. (2)

OSMANLI VE TÜRK CUMHURİYETİ KÜTÜPHANECİLİĞİ

Osmanlılarda kütüphanecilik vakıflar eliyle hafızlıkütüpler tarafından yapılıyordu. Daha sonra kütüphane muhafızlığına dönüştü.

Cumhuriyet Döneminde Çağdaş kütüphanecilik Paris'te eğitim gören Hasan Fehmi KARATAY tarafından İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde başlatıldı. (1925) İlk kez yüksek öğretim düzeyinde kütüphanecilik eğitim 1954-55 yılında A Ü D T C Fakültesinde başlatıldı. ABD Ford Vakfının parasal desteğiyle geliştirildi. (3)

OSMANLI VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARŞİVCİLİĞİ

Belgecilik 1846 yılında Hazine-i Evrak' ın kurulmasıyla başladı. 1860'ta kitaplık eklendi. 1943 yılında Başbakanlık Arşiv Umum Müdürlüğü, 1984'te Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü kuruldu. Ayrıca bir çok devlet kurumunun kendi arşivleri vardır. Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü Kütüphanesi İstanbul Cağaloğlu'nda 1982 den beri Başbakanlıktan izin alınmak artıyla hizmet vermektedir. (4)

EL YAZMASI KİTAPLARIN ÖNEM VE DEĞERİ

Yukarıdaki tarih ve bilgilerden güncel konuya girecek olursak Çorumlu Değerli Emekli ve deneyimli Kütüphanecilerimizden Mahmut Selim GÜRSEL Bey ve Emekli İskilip Kütüphane Müdürü Metin KALYONCU Beyin açıklamalarından da anlıyoruz ki:

1- El yazması kitapların tarihi değerleri yayında çok yüksek ticari değerleri vardır. Hatta bu yüzden "El Yazma Kitapları Kaçakçılığı", "Antik Eser Kaçakçılığı" gibi devam etmektedir. Kütüphane ve arşivlerimizde

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

600.000 den fazla eser bulunmakta ve büyük bir servet değeri taşımaktadır.

2- El Yazması Kitapların korunması çok zordur. En iyi korumanın ise bulundukları yerde sağlanabileceğidir.

3- Koruma,tasnif görevlileri,araç ve gereçleri yetersiz olup Kültür Bakanlığı, Hükümet ve Devlet yetkililerinin ilgileri yetersiz bulunmaktadır.

4- Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde Türkiye'nin öteki kütüphaneleri ve arşivleri kadar,bazılarından fazla El Yazması Kitap bulunmaktadır. Bu yönüyle Çorum Türkiye'nin en önemli kütüphanelerinden birisidir. Bu nedenle de "Kültür turizminin" merkezlerinin biri konumundadır.

5- Çorum'un ve Türkiye'nin hazinesi olan bu El Yazması Kitapların başka yerlere taşınması önce kitaplara zarar vereceği,sonra Çorum'un Tarih-Töre ve uygarlığına,irade ve hakimiyetine darbe vurabileceğini öğrenmiş olduk. Bizde her Türk Evladı gibi MİLLÎ VARLIK VE DEĞERLERİME sahip çıkıyoruz.

EL YAZMASI KİTAPLAR NERELEERDE KORUNUYOR

İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi (11.098 El Yazması Kitap),Süleymaniye Kütüphanesi (13.070 El Yazması Kitap),Ankara İl Halk Kütüphanesi Eski Eserler Bölümü (2.198 el Yazması Kitap),Ankara Milli Kütüphane (2.200 El Yazması kitap,9.500 mikrofilm) ÇORUM HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ (4000'e yakın El Yazması Kitap)..... Kısaca Devlet, Başbakanlık, TBMM,Üniversiteler, Kütüphaneler, Müzeler ve diğer kuruluşlarla birlikte 600.000 den fazla El Yazması Kitap yani; TARİHİMİZİN HAZİNELERİ bulunmaktadır. (Bunlar da 620 yıllık Osmanlı Devlet ve Uygarlığının Karadeniz'in dibine dökülen ve Bulgaristan kağıt fabrikalarına satılan kitaplardan arta kalanlardır.)

Ne yazık ki;1978'den beri bu kitapların Kültür Bakanlığınca korunması tam yapılamadığı gibi tasnifleri dahi bitirilememiştir. Bu da yetmezmiş gibi ÇORUM'UN HAZİNELERİ TÜRK TARİHİNİN BELGELERİ olmayacak yerlere taşınacak, olmadık yerlerde toplanacakmış. TÜRK MİLLETİNİN İRADE VE

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

HAKİMİYETİ buna nasıl inansın?

Ne acıdır ki; Türk Aydınları, Türk Tarih ve varlığının belge eserlerini araştıramaz, inceleyemez, okuyamaz, anlayamaz hale düşürülmüşlerdir. Bu eksikliklerin yeni yetişen gençlerce arşivlerimiz ve El Yazma Kitaplarımız la, Arap Harfli Matbu eserlerimiz acilen Latin harflere geçirilerek bastırılmaları gereklidir.

ASIL ÇÖZÜM-ACİL ÇÖZÜM

Bakanlıkların ve TBMM Araştırma Kurullarının yalnızca yetkili denetimcilerden oluşması, Bakanlıkların diğer örgüt-görevli, araç ve gereçleriyle ÖZERK KURUM-VAKIF haline dönüştürülerek TÜRK MİLLETİNİN VARLIK VE ZENGİNLİKLERİNİN bir an önce acil olarak TÜRK MİLLETİNİN KENDİSİNE DEVREDİLMESİDİR. MİLLİ TÖRE VE UYGARLIK VAKFI da kendi sorunlarını TÜRK MİLLETİ ve GERÇEK TÜRK AYDINLARIYLA 100 yıldan beri devletlu devlet memurlarının çözemediklerini kısa ve kolay yoldan çözecektir.

TÜRK MİLLETİ ZENGİN VE RAHAT- TÜRK DEVLETİ GÜÇLÜ VE ÇÖZÜMCÜ OLACAKTIR.

Yoksa içimizde de, dışımızdakiler gibi bunu istemeyenler mi var EY TÜRK OĞUZ BEYLERİ ?

Yalanlar gerçek, cehiller ilim.

Yavuzlar olmuş, halim ve selim.

Vurdukça titrer, hep boşa telim,

Beynimde deprem durulmaz dostlar.

(1) Milliyet Meydan Larousse cilt 7 Sh.3237

(2) Milliyet Meydan Larousse cilt 3 Sh.1346

(3) Milliyet Meydan Larousse cilt 14 Sh.7292

(4) Milliyet Meydan Larousse cilt 2 Sn.843

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

<25>BU AYIN OKUYUCU MEKTUBU

Zafer Eşref TERLEMEZ

Değerli ÇORUM Aşığı !

Derginizin kapağındaki başlığı okuyup heyecanlandım. İçinde el yazmaları için yazı yazan hemşerilerimizin duygularını da okuyunca, hemen bu yazıyı yazdım.

Yazılardan çıkardığım sonuca göre; ne yazık ki kendimi aldatılmış, benim için havai fişekler atılıp, bayramlar yapıp, şiirler okunup avutulmuş çocuk gibi hissettim.

Asıl bana lazım olan gıda; "Geçmişin ve geleceğin ışığı olabilecek bilgi hazinemizin", bürokratik ihmalin içine atıp, her şeyi devletten bekler hale gelmişiz. Bu değerli eserleri biz Çorumlulara niçin layıkıyla tanıtmamışsınız. Bunları tanıtmadığınız gibi bizlere unutmamızı sağlamışsınız?

Sayın Millet Vekillerim!

Sayın Valim!

Sayın Belediye Başkanım!

Sayın Kültür Müdürüm!

Sayın Kütüphane Müdürüm!

Sayın Kültürlü bürokratlarım!

Sayın İlahiyat Fakültesi Dekanım!

Bu eserler bizim değil, geleceğin değerleridir. Biz bugün bunları gelecek nesiller için korumalıyız. Anladığım kadar bir kaç yüz yıl bu eserler ilimizde korunmuş ta, şimdimi korunamıyor? İlimizin alim-ulema yazarlarının yazdığı bu eserlerin gitmesi mezarlarında yatan bu atalarımızın kemiklerini sızlatmayacak mı ?

Bu gün bu kitapları bizler elimize alsak okuyamıyoruz. Okumamız için, anlamamız için Çorum İlahiyat Fakültesinden her yıl çok şükür bir sınıf öğrenci mezun ediyoruz. Bu öğrencilerimiz okul bitirme tezlerini bu Arap harfli kitapları Latin harfe çevirerek ve her yıl yanılmıyorsa 30 öğrencimiz 30 kitabı tercüme etse kötümü olur?

Sayın Dekanım çok güzel olur değil mi?

Geleyim kitapların götürülme isteğine: Kitaplar

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorum'un öz malıdır. Götürülmesine katiyetle karşıyım.

Benim gibi düşünen binlerce Çorumlu olduğunu biliyorum. Bu kitaplar Çorum'da kıymetsizdi de , başka ile götürülünce kıymetimi artacak ?

Kitapların bu günün teknoloji ile SD lere alınıp muhafazasının mümkün olduğunu bir bilgisayar kullanıcısı olarak biliyorum. Uzman kişilerce bu el yazması kitaplar SD lere aktarılın ki kitapların kullanımı sırasında yıpranması önleysin.

Çorumlular olarak bizler kitaplar başka ile gönderilsin, ben anlamam gibi sudan bahanelerle gitmesine karşı çıkmayanlara ben bir Çorumlu olarak ;olan hakkımı helal etmiyorum, bu değerli hazineden bende bir avuç faydalanmak istiyorum.

Bütün Çorum bu götürülme işine karşı çıkması temennisiyle.

Terlemez S.T.LTD. ŞTİ.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

<26>21 sayı EL YAZMASI KİTAPLAR

Hacı CELEBCİ

Adı üstünde elle (el yazısı ile) yazılmış ve yaşları yüzyıllarla ölçülen kitaplar.

Peki; ne yazıyor o kitaplarda?

Değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL'İN dediğine göre: Sosyal yaşamın konularını içeren (o dönemlere ait) tarihi birtakım olayları içeren ve hemen her alanda, o dönemlerin birer fotoğrafı olan eski kitaplar. İçlerinde elbette Kur'a-nı Kerim'ler de var.

Hasan Paşa Kütüphanesinde korunmakta olan bu kitapların şu aralarda başı belada! Kültür Bakanlığı ne akla hizmetse bu kitapların (sayısı 4000 civarında) belli miktarını Konya'ya nakletmek arzusunda imiş.

Sayın Mahmut Selim GÜRSEL; yıllarca kütüphanede çalışmış bir kültür emekçisidir. Eski eserler konusunda neyin ne olduğunu ya da olmadığını en iyi bilenlerdendir.

Çorum' un öz malı, öz kültürel mirası olan bu

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

birbirlerinden değerli, ederi milyarlarla ölçülebilecek eski el yazması kitapların yerlerinde kalması gerekir.

**DUYARLI TÜM ÇORUM İNSANI BU KONUDA
TEPKİ KOYMAK, SESLERİNİ YÜKSELTMEK
ZORUNDADIRLAR.**

Tarih okuyan Çorumlu öğrenciler, yanı başlarında duran bu eşsiz hazineden araştırma yapmak durumunda kalırlar ise; neden başka illere gitsinler? Üstelik bu kitapları incelemek, araştırmak, ilgili tez çalışmalarını yapmak için başka illerden Çorum'a gelmek durumunda olanları bir düşünün. Dışarıdan gelip, ilimizde bir süre konaklayan insanların bu şehre bir takım ekonomik katkıları olur mu, olmaz mı? Kitapların başka yerlere taşınması bu açıdan Çorum'un, Çorumlunun bir kaybı değil midir ?

Adı geçen kitapları her ilgilenen açıp okuma şansı elbette yoktur, Arapça, Farsça, eski metinleri okuyup anlamak bir bilgi ve uzmanlık ister. Ancak içeriklerinin o döneme ışık tuttuğu bir gerçektir.

Bakanlık istiyor. Vatandaşlar olarak yanlış karara itirazımız olmalı, karşı tepki koymalıyız. Yoksa; Çorum'a

ait kıymetli tarihi eserler, başka illerin kütüphanelerini, müzelerini süsleyecektir.

Mahmut Selim GÜRSEL'İN kendi çıkarttığı Çorumlu 2000 Dergisi'nin Ağustos 2000 sayısında konuya çok geniş yer vermiş, Vatandaşlarımızın ilgilerini çekmeye çalışmıştır. Bu duyarlılığından dolayı kendisine bir Çorumlu olarak, emekli bir öğretmen olarak teşekkür ediyorum. Mahmut Selim GÜRSEL'İN konuyla ilgili şu bilgi ve önerilerini kısaca iletmek isterim. Der ki:

“Kitaplar Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde gereği gibi korunmadığı savı tamamen uydurma ve gerçek dışıdır." Kitaplar kendi doğal ortamlarında yüz yıllardır durmakta, bu iklim koşullarına kendilerini adapte etmektedirler. Onların yerlerinden alınıp başka merkezlere taşınması, o eserlerin erken ölümü demektir.

Kitapları aharlı kağıtlara yazılmış sayfalarla, ceylan ve diğer derilerle ciltlenmiştir. Ciltli olanları, ciltsiz olanları vardır. Kitaplar rast gele ele alınıp onarılmaya kalkışılması kesinlikle doğru değildir. Konu tamamen bir uzman ekip işidir.

"Aharlı kağıt nedir " diye soruyorum? Yanıtlıyor: Üzerine belli kalınlıkta yumurta akı sürülmüş ve mührle denilen özel taşlarla düzeltilmiş kağıtlar.

Kitaplar o dönemin özel mürekkepleri ile yazılmış. Tamamına yakını Çorumlu Hattatlar ile Müellifler (yazarlara) ait yazma eserlerdir. Eğer bir sayfa yazılırken, bir yanlışlık yapılırsa, eğer aharlı kağıtsa mürekkep kurumadan, o yanlış kelimeyi veya cümleyi kitabın yazar diliyle kolayca yalayıp silebiliyordu. Başka bir teknikle yanlış silmek mümkün değildi. Demiyorlar mı ki:

- "Hiç mi mürekkep yalamadın ?", Bu adam çok mürekkep yalamış" vb. Yani "Mürekkep yalamak "deyimi bir ayrıcalığın, bilgeliğin altını çizen bir deyimdir. Bu gün bile hâlâ kullanılmaktadır.

Ve Mahmut Bey ekliyor:

"Kütüphane iyi korunmalı, dijital kameralarla gözetilmeli, en az iki karakola alarm sistemi bağlantısı kurulmalıdır. Eğer istenilirse bunlar zor şeyler değildir. Bunlar bir anlayış, sorumluluk ve gönül işidir."

"Kültür Bakanlığı bu kitapları çok merak edip akıbetlerini çok düşünüyorsa; mutlaka kataloglarını

hazırlatmalı, bilgisayarlara yükletmelidir. Ayrıca her kitabın bilgisayara kopyalanması sağlanmalıdır. Ah " Bu eşsiz hazineler elin ecnebilerinin elinde olacak ki; göreceksin yapılan işlemleri."

Yaptığımız söyleşide, şunu da ekliyor son olarak:

"Bırakın kitapları, bazı kitapların MİKLEPLERİ bile altın değerindedir." Nedir Mıklep?

Mıklep: Kitabın ciltleme biçimi ile ilgili bir detaydır. Ciltli kitabın kapak kenarı ile sınırlı bırakılmayıp, okunan sayfaların arasına geçecek biçimde cilt ile bütünleşen uzantıdır mıklep.

Bu bilgide yine değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL'DEN.

Sevgili okurlar! Günümüzde kitap sevgisi olan insan sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Çoğalmasa için ne devlette, ne millette en küçük bir istek, arzu, çaba görülmemektedir. Hatta kimi zaman kitaba açık açık düşmanlık dönemlerini de yaşayıp geldik.

"Okumayan bir toplum, kitabı neylesin? "

Kelli-felli mesleklerinin sahibi pek çok aydın insanımız bile kitap okumayı zaman israfı olarak görmekte-dirler.

Bırakın kitaba para vermeyi, okumayı, günlük gazeteleri bile kupon için aldıkları gerçeği vardır ortada.

Oysa; bireyleri kitap okumayan ulusların gelişmesi, kalkınması, çağdaş toplum olabilmesi bir hayaldir. Belçika da bir itfaiye erinin evinde bile en az bir kitaplık bir kütüphane olduğunu duyunca şaşırmayalım.

Evinizde televizyon var mı, buzdolabı var mı, okey takımını var mı, muhabbet kuşu var mı, köpek var mı, kristal avize var mı, gümüş yemek takımını var mı vb. sorular sorarız da; evinizde bir kitabınız, kitaplığınız var mı ,diye neden sormayız ?

Ey azizler bir düşünelim!

Sovyetler Birliğinde bir işçinin yılda ortalama 30 bin sayfa kitap okuduğunu sanırım çoğunuz duymadınız. Ülkemiz sahillerine gelen turistlerin kumsalda

güneşlenirken ellerinde kitap okuduğunu ya da kitapla dolaştığını biliyoruz.

Çocuğumuza oyuncak vb. birtakım nesneleri alıp da verirken; kendiliğimizden bir kitap alıp da vermeyi hiç akıl ediyor muyuz?

Geçenlerde yine yazmıştım. Çinli filozof Konfüçyüs Tanrıya şöyle yakarmış "Tanrım bana kitap dolusu bir oda ve çiçek dolusu bir bahçe ver" Peki biz ne diliyor ve istiyoruz Tanrıdan?

Değerli okurlar! Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan, korunan el yazması eski kitaplar "BİZİM NEYİMİZE" dememeliyiz. Kültür ve tarihi mirasımızı bizden sonra gelecek nesillere de ulaştırmakla yükümlüyüz.

Her şeyi devlete ve yönetenlere havale etmek bir aymazlıktır. Toplum olarak ortak değerleriniz hepimizindir. Ayşegül TECİMER'İ anımsayın!. Kadın; yurtdışına kaçırdığı eski eserlerin, özellikle el yazması

Kur'an-ı Kerim kitaplarının sağladığı servetin üstünde oturmuyor mu?

KİTAPLARIMIZIN NE BAŞKA İLE
TAŞINMASINA, NE DE SAHİPSİZ KALMASINA
RAZI DEĞİLİZ.

Çorumlu hattatların (dönemin yazarları) bize bıraktığı paha biçilmez kitaplarımızı kimse oynatmasın yerinden. Benim torunum yarın o kitapları inceleyecek, tarihimizi araştıracaktır.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

<27>22. sayı **EL YAZMA KİTAPLARIMIZ** **Mahmut Selim GÜRSEL**

Çorum Hasan Paşa Kütüphanemizde bulunan el yazma kitaplarımız için Çorumlular neler yaptılar? Sorusunu kendimize sorunca, hiçbir şeyin yapılmadığını görebiliriz. Bizlerden öncekilerin bize koruyun, saklayın sonraki kuşaklara emanet edin dediğimiz “El Yazma Kitaplarımız” şu ana kadar yazılanlarla kaldı.

Çorumlu 2000'in 19. sayısında geniş olarak beyanat verenlerin sözlerinin sadece yazılanlarla kalmaması hakkındaki yazılarımıza bu güne kadar bir cevap verilmemiştir. Bizler o sayımızda kimlere, kimlere sormuştuk? Kimler kimler neler neler demişti de onları sözlerinde durmaya davet etmiştikte, yanlış beyanlara bildiğimiz kadar cevap vermiştik.

Bu yazımıza, bir Allah'ın kulu ben sözümün arkasındayım diyemedi. Burası ÇORUM, burası bizim

bulunduğumuz yer, burası yaşadığımız yer. Sonra; 20. sayımızda "Haydi Çorumlular" yazımıza uzaklardan bir hemşerimiz bize yazdı. Bu sayımızda onu yayınlıyoruz.

Bu cevabın sadece bununla kalmayacağını umuyordum, İnşallah kalmaz. Diğer hemşerilerimizde tepkilerini koyarlar.

**Telif Eseridir izinsiz
kullanmayınız corumlu2000@gmail.com**

**<28> ATALARIMIZIN EMANETLERİ Dr.
Nevzat LEBLEBİCİOĞLU**

Memleketimizde yayınlanmakta olan "ÇORUMLU 2000 Aylık Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat dergisi"ne aboneyim. Hemşerilerimizin yazılarını zevkle okuyorum. Dergini 19. sayısında Çorum'da bulunan "El Yazma" kitapların Kültür Bakanlığınca Konya'ya gönderileceği, Çorumlular sahip çıkmazsa, bu tarihi kitapların gideceğinden bahis olunuyordu.

Mahmut beyin savı haklı idi, ne diyordu? Bu güne kadar kaybolmadan, yıpranmadan kalan el yazma kitaplar, bu gün niçin götürülmek isteniyor? Bu kitapların bir merkezde toplanmasının sakıncalarından bahsederken de ne diyordu? Bir yerde toplanan kitaplar, yangın, deprem gibi afetlerde tamamı yok olur, ayrı kütüphanelerde kalırlarsa, bu kitaplar herhangi bir afette kurtulur diyordu. Nitekim bu yazı yayınlandıktan sonra Ankara' da önemli bir kuruluşun deposunda yangın çıkmış ve o kuruluşun da bütün arşivi yangında yok olmuştu. Bu yangını günlerce ulusal medya işledi. Söndürme ameliyesi sırasında ise, kağıt olan yanan madde kimyevi toz ile değil, su ile söndürülmesi,

yanmayan evrakların su ile yok olmasına sebebiyet verdiğini televizyonlarda gözlerimizle izledik.

19 sayısında ise derginin bazı yazarlarından yazma eserler hakkında yazılar bulunuyordu. bu yazıların içinde Sayın GÜRSEL'in yazısı dikkat çekiciydi. yazısında Çorumlu hemşerilerine bazı tüyolar vererek,onların tepkilerini dile getirmesini istiyordu.

20. Sayıda da yine Mahmut Bey bizlerden üzerimize düşeni yapmamızın çırpınışı içindeydi. Düşündüm. Mahmut Bey çok haklıydı. Çorum'un tanınmış ailelerinden : Ahıskalıoğulları, Kurdoğulları, Kayışzadeler,Mavrallar,Üveyzzadeler, Emirahmetler NEREDESİNİZ ? Deniyordu. Ne yapmamızı istiyordu Mahmut Selim GÜRSEL? Sadece tepkimizi dergisinde yayınlamak, onunla aynı görüşü paylaşmamızı istemekteydi. Haklı mıydı? Evet Haklıydı. bizler kendi kıymetlerimizi korumamız, onlara sahip çıkmamız doğru bir hareket görünüyordu.

Yukarıda belirttiğim yazılar gereği, bende bir "LEBLEBİCİOĞLU" olarak büyük dedemizin Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan Çorum'a armağan edilen eserlerinin ilimiz Çorum'da kalmasını istemeliydim.

Bir Çorumlu olarak: Sayın Kütüphane Müdürü, Sayın Kültür Müdürü, Sayın Kütüphaneler Genel Müdürü ve Sayın Kültür Bakanımızdan Ülkemizin ve Çorum'umuzun kıymetli eserlerinden olan "EL YAZMASI" kitapların Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde muhafazası gerektiğini. şayet, yine de götürme isteği veya gereği duyuluyorsa; Büyük dedemizden kalmış olan el yazması eserlerin tarafımıza yani bu günkü mirasçılarına “İADE“ edilmesi için girişimlerde bulunmak istiyorum.

Çorumlu Dergisi sahibi Sayın Mahmut Selim GÜRSEL Beyden de bir ricam olacak. Eski bir kütüphaneci olarak büyük dedeme ait kitapların bir listesini tarafıma göndermesini diliyorum.

Bu güne kadar "El Yazma Kitapların" halâ götürülmesi önlenmedi ise; bu liste geldiğinde; Kanuni mirasçıları olarak bizlerin Kanunun bize verdiği Mirasımızı isteyeceğiz.

Saygılarımla.

ISBN 978-625-94919-6-7

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ

KAYNAK ESERLER: 53

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER VE YAZDIKLARIMIZ

Mahmut Selim GÜRSEL
2001